

OLAV

Knut W. Ruyter, s. 1

Er kirken uforsonlig

Jo Gjessing, s. 8

Dette verket må vi granske

Arno Gerritsma, s. 11

Titus Brandsma – bekjenner
og martyr

Unni Klepper Joynt, s. 15

Velassortert åndshandel

Oppfordring fra Paven, s. 18

Europa trenger Evangeliet

Gunnel Vallquist, s. 21

I samme ånd

OLAV

Husker De Ashiqualla?

For vel en måned siden stod han i Folkets Hus i Oslo og fortalte sin lille lidelseshistorie – en 10-års gutt fra Afghanistan støttet til to enkle trekrykker: «Sovjetsoldatene kom. Vi rømte til fjells. Så kom vi tilbake til landsbyen. Da fant søsteren min noe hun trodde var en leke. Hun tok den opp for å se. Den eksploderte, søsteren min døde. Far døde. Benet mitt ble ødelagt . . .»

Ashiqualla var 8 år den gangen – faren bar ham på ryggen, søsteren gikk ved siden av da leken eksploderte. Noen legehjelp fantes ikke i landsbyen, men etter tre dager på eselrygg og lasteplan ble Ashiqualla operert på et sykehus i en pakistansk grenseby: En liten stump av høyrebenet er igjen etter amputasjonen.

En hverdagshendelse i vårt land, var den afghanske legen Quayam Yars kommentar til Ashiquallas beretning under Afghanistanhøringen i mars. Tusenvis av barn er blitt drept eller forkrøplet av bomber kamuflert som leketøy eller vanlige bruks-gjenstander. Sovjetiske soldater lar dem ligge igjen når de har vært inne i en landsby. Kanskje har de jevnet byen med jorden først – og lekene er det eneste som ikke er ødelagt. Eller «leketøysbombene» strøs ut fra helikopter. Bomben som Ashiquallas søster plukket opp, så ut som et vekkerur. Andre barn har plukket opp eksplosive dukker . . .

«Ble du glad da du fikk høre at du skulle få reise helt til Norge?» spør en vennlig NRK-reporter, og en liten, lav guttstemme svarer: «Hvis jeg får igjen benet mitt, da blir jeg glad.» Det blir stille i radioen en stund, så loser reporteren samtalen nennsomt videre. Spørsmål og svar, men Ashiqualla vender stadig tilbake til benet han har mistet, og bak ordene hører man det sugende saavn: Huset der hjemme, landsbyen, vennene i veien, far, søsteren min . . .

Afghanistan er i ferd med å miste både sin fortid og sin fremtid, det dreier seg om folkemord, var en av konklusjonene på høringen i Folkets Hus. Og de enkle ordene som lyder fra så mange kanter i vår vonde verden, ble gjentatt igjen og igjen: Glem oss ikke. For Ashiqualla ser i hvert fall den nærmeste fremtid noe lysere ut – en spontan solidaritetsinnsamling under høringen gav vel seks tusen kroner til en protese for tiåringen.

Barn glemmer så lett, trøster vi voksne oss med når hverdagens store og små sorger – fra ødelagt dukke til ødelagt hjertevennskap – midlertidig legger verden i grus for våre barn. Eller vi bruker ordene for å døyve vår samvittighet når barn blir ofre for vår hårde voksne virkelighet. Og vi bebreider våre barn – både irritert og illsint – når de har glemt noe vi hadde pålagt dem ikke å glemme.

En voksen verden som dreper barn med leketøybomber, og som leker med tanken om å eksportere sitt krigspotensiale til verdensrommet, har glemt noe det var viktig – ja, direkte livsviktig å huske på.

ER KIRKEN UFORSONLIG?

Knut Willem Ruyter

1

I denne artikkelen er det min hensikt å ta bladet fra munnen og stille et smertelig spørsmål i håp om at det vil fjerne en skygge som jeg tror har formørket Kirken for mange katolikker og ikke-katolikker.

Jeg håper å kunne stimulere til litt kreativ tenkning om evangelisering i en tid hvor TV og sky channels er blitt de viktigste informasjonskilder for folk flest. Mitt spørsmål har å gjøre med hvilket inntrykk folk har av oss: Er Den katolske kirke uforsonlig?

Det riktige svaret er - selvfølgelig - nei. Kirken søker rettferdighet og forsoning. Den århundrelange skriftemålspraksis viser en kirke med et stort hjerte, en kirke som valgte realistiske pastorale løsninger framfor en rigid holdning overfor dem som hadde begått alvorlige feiltrinn etter at de hadde mottatt dåpen (se N. Mitchell, «The Many Ways to Reconciliation: An Historical Synopsis of Christian Penance,» i *The Rite of Penance: Commentaries*, Washington, D.C.: The Liturgical Conference, 1978, pp. 20-37), Men hvis du spør folk om hvilket inntrykk de har av Kirken, eller hvis du spør dem som har forlatt Kirken eller fjernet seg fra den uten å oppgi å være katolikk i navnet, vil du som oftest finne ut at de ser på Kir-

ken som en autoritær far, uforsonlig, kravstor og ubøye- lig i utrettelige skjennepreke- ner. Hvis det er sant, må vi spørre oss: Er dette det bildet av oss selv som vi ønsker å for- midle? Medmindre vi strir med dette spørsmålet, vil det legges en skygge over alle våre anstrengelser for å tiltrekke, undervise og frelse det folk vi er kalt til å tjene. Våre visjoner og drømmer kan drukne i inn- trykket av uforsonlighet.

Kirken i et sekularisert samfunn

Vi lever i et sekularisert sam- funn, som rir på en ego-bølge på jakt etter lykke, koste hva det koste vil. YAPene er et godt eksempel i så måte. Lyk- ken - og livets mening - opple- ves i egen suksess. Jeg tror YAP-

ene er et grelt utslag av vår tids narcissistiske kultur, som bl.a. den amerikanske sam- funnsforskeren Christopher Lash har studert inngående. Ifølge Lash er vi - mennesker i de vestlige land - på vei til å bli uhemmede selvdyrkere, hvis framtid blir stadig mindre. De færreste av oss har et livslangt prosjekt som binder livet sam- men: venner, familie, miljø, arbeid, religion. I sin ytterste konsekvens vil denne selvdyr- kelse føre til vår kulturs under- gang. Som Lash sier: Frigjort fra fortidens rammer og tradi- sjoner omformer vi stadig nye kulturer og subkulturer, bare for å oppdage at «frigjøring- en» hverken gir sjelelig eller seksuell fred. Den manglende følelsesmessige dybde, den fal- ske selvinnsikt, den promisku- øse seksualitet, frykten for al-

Vend ikke Kirken ryggen

Den vesttyske minister for familisaker, professor Rita Süßmuth (CDU), advarte i et foredrag nylig kvinner mot å «ville emansipere seg ved å trekke seg ut av Kirken.» En slik tilbaketrekking innebærer at de gir slipp på selve grunnlaget for likestillingsbestrebelsene, hevdet hun.

2

derdom og død, avspeiler en kultur som har resignert, som ikke lenger makter å interessere seg for framtiden i større perspektiver, og som derfor heller ikke har noen framtid utover strømmen i øyeblikket.

På det religiøse området finnes den samme tendens i framgangsreligionen. Her er Gud blitt til Mammon og eget velvære i en kropp helbredet for alle sykdommer. Suksess-evangeliet forkynnes over nærradioen og på Jordal Amfi: «Gud vil vi skal ha suksess. Jesus åpner finansdøren hvis vi priser og ærer ham», - og lykkepredikantene klynger seg til skråsikre utsagn bygget på bibelsk fundamentalisme. Dette er selvfølgelig et ekstremt utslag av selvdyrkelse i religionens navn: De er YAPer med religiøs overbygning og appell, om du vil. (se Wera Sæther, «Skremmende møte med fullevangeliske tunger» i *Morgenbladet*, 3. august 1985).

Men i det store og det hele behandler nordmenn Kirken som en service-institusjon til de høytidelige anledninger i livet, men som ellers er uaktuell, selv om mange er villig innstilt til det arbeidet Kirken gjør.

Konfrontert med et slikt samfunn, formidler Den ka-

Evangeliets glade budskap gir nettopp de kristne i oppdrag å arbeide for likestilling mellom menn og kvinner. Men ministeren beklaget at kirkene - i stedet for å føre an i likestillingsbevegelsen - oftest har begrenset seg til å «reagere» på utspill fra den. KNA

tolske kirke ikke lenger sitt budskap til en skeptisk eller fiendtlig innstilt omverden, men til en verden som er likegyldig. Ikke bare har samfunnet forandret seg siden Den katolske kirke begynte å slå rot her i landet igjen i forrige århundre, men Kirken selv har forandret seg på en dyptgripende måte.

Kirken og fornyelsen

Siden Det annet Vatikankonsil har det skjedd en fornyelse i hele Den katolske kirke, en fornyelse som ga håp, inspirasjon og visjoner om hva Kirken kan være. I Norge førte det til en gradvis fornyelse, hvor Kirken forandret seg fra å være en ghetto-kirke til å bli en mer åpen kirke med alle de goder det førte med seg (se *Katolikk i dagens Norge* og *Arv og Fornyelse* begge utgitt på St. Olav Forlag). I dag snakker vi om Kirken som Guds Folk - en pilgrimskirke underveis - men ofte er det den hierarkiske struktur som skinner igjennom. Hvis kirkebildet har forandret seg, så er det få som har lagt merke til det. Mye av innholdet i Vatikandokumentene og i nyere teologi er forfriskende, men det ser ikke ut

Moralteolog utestengt av Vatikanet

Vatikanet har utestengt pater Charles Curran fra hans læring på grunn av hans ja-holdning til spørsmål om samboerforhold mellom homofile, gjengifte av skilte i kirken og bruk av kunstige befruktningshindrende midler. Pater Curran er professor i moralteologi ved det katolske universitetet i Washington. CATHOLIC HERALD

til å overbevise mange, ikke enda.

Kanskje vi burde bekymre oss litt mer om vår tilsynelatende manglende evne til å kommunisere vårt budskap om frelse, forsoning og rettferdighet. Det betyr ikke at vi setter et spørsmålstegn ved Kirkens lære og tro, men det er et uttrykk for bekymring om vi virkelig når fram til menneskene i den situasjon de lever. Formen er like viktig som innholdet.

Kirkens selvbilde

Hva slags bilde av oss selv ønsker vi å formidle? Her hersker det en del forvirring. Vi leser stadig om motsetninger mellom Vatikanet og teologer - som langt på vei er et utslag av forskjellige syn på hva Kirken er eller skal være. Men forvirringen er nok ikke størst blant dem som «praktiserer», men blant dem som søker en viss veiledning, et åndelig hjem, i det daglige liv.

I et forsøk på å være trofast mot Kirkens profetiske rolle er mange kristne en kilde til inspirasjon: Erkebiskop Camara fikk Folkets Fredspris i 1974, moder Teresa og Esquivel fikk Nobels Fredspris, erkebiskop

Kirkene krever demokrati

«Det haster med å gjeninnføre demokratiet i Sør-Korea,» tordnet kardinal Kim i Myongdong-katedralen i Seoul nylig. Kardinal Kim Sou Hwan er nok ikke like mektig som sin filippinske kollega, kardinal Jaime Sin, som spilte en så sentral rolle da Marcos-regimet fikk dødsstøtet i slutten av februar. I Sør-Korea er bare fem prosent av befolkningen katolikker, mot 85 prosent på Filippinene . . .

Den katolske kirken i Sør-Korea har aldri vært noen barrikadestormer, men deler av presteskaper har de siste årene stått i opposisjon til president Chon Doo Hwans autoritære styre.

«For å løse den politiske krisen og oppnå nasjonal forsoning, må vi revidere grunnloven, – det er absolutt ingen grunn til å utsette grunnlovsrevisjonen!» forkynte kardinalen og la til: «Det er enkelte som sier at Sør-Korea ikke kan

sammenliknes med Filippinene. Men før de gjør det, må våre politiske ledere overbevise oss om at Sør-Korea er fri for korrupsjon, tortur, politisk undertrykkelse, brudd på menneskerettighetene og styre av et fåtall familier.»

Koreas nasjonale kirkeråd, som representerer de fleste av landets 7,6 millioner protestanter, har også sluttet seg til kravet om en grunnlovsrevisjon.

FRA EN REPORTASJE I ARBEIDERBLADET

«Vi lever i et sekularisert samfunn som rir på en egobølge på jakt etter lykke . . .lykken og livets mening oppleves i egen suksess,» skriver pater Knut W. Ruyster i denne artikkelen. «Kanskje burde vi bekymre oss litt mer om vår manglende evne til å kommunisere vårt budskap om frelse, forsoning og rettferdighet.»

Romero og mange kristne ble skutt i El Salvador fordi de viet sin visjon til et engasjement for de fattige, p. Boff og frigjøringsteologene har satt navn på en teologi som skal tjene de undertrykte sak, de amerikanske biskoper har utgitt et utfordrende hyrdebrev om krig og fred - og et om økonomi ligger i støpeskjeen, utenriksministeren i Nicaragua, p. d'Escoto, sultestreiket for en tid siden «for fred, forsvar av livet og mot terrorisme.» Men det er vel de fær-

reste som får med seg mer enn et par overskrifter, mens de fortsetter å slite med det bildet Kirken har projisert i generasjoner.

Jeg er en av dem som er stolt av disse medtroendes mot og initiativ, men likevel synes det klart at de skaper forvirring blant den jevne katolikk i kirkebenken. Hvis man forsøker å forandre på det som er, drøyer det ikke lenge før folk spør: Hva ønsker de egentlig? Hvor skal dette ende? Selv i mindre målestokk merkes det: Bare la

en kvinne gå på prekestolen eller tillat gjengifte å motta kommunion! Da ligger spørsmålene i luften, - og noen ganger fører disse ubesvarte spørsmål til en følelse av utrygghet og fremmedgjøring.

La oss tilstå at sannheten vil uunngåelig skake opp folk. Jesus selv var en urostifter, men han greide også å formidle et budskap om medlidenskap, barmhjertighet og tilgivelse. Jeg er av den mening - og jeg legger det fram med en viss nøling - at vi har mislykkes i å formidle en profil av barmhjertighet i dagens verden. Jeg kan ikke vise til noen avgjørende forskningsrapporter for å bevise påstanden, men det blotte øye ser at mange katolikker, særlig blant de unge, vender ryggen til Kirken. Etter å ha lyttet til utallige mennesker, opplevd Kirken under andre himmelstrøk og lest meget om Kirkens pastorale virksomhet - i en tid da titusener av prester har forlatt sin gjerding, og det bare i USA finnes mer enn 6 millioner skilte og gjengifte katolikker, - er jeg blitt overbevist om at svært mange katolikker har fjernet seg fra Kirken av én sjokkerende grunn: De oppfatter den som uforsonlig.

Legfolkets rolle i Kirken

En selvbestalt gruppe på 300 legfolk møttes nylig i Oxford for å diskutere legfolks plass i Kirken – med henblikk på synoden i 1987. Gruppen kom bl.a. frem til at Kirken bør revidere sitt syn på prestevigsel av gifte menn og kvinner, videre bør muligheten for sterkere

medvirkning av legfolk i altertjeneste og liturgi undersøkes. Det bør også lovfestes at prestene plikter å fremlegge menighetens regnskap for sognet og bispedømmet.

Blant foredragsholderne under møtet var pater Jon Sobrino, kjent latin-amerikansk frigjøringssteolog, og Nicolas

Coote, assisterende generalsekretær for bispekonferansen for England og Wales. De hevdet at legfolket er identisk med Kirken idet de bringer Kristus ut til verden. Legfolk og prester er sammen om å utføre Kirkens oppdrag – hver på sin måte. Møtets forslag vil bli forelagt biskopene. KATOLSK ORIENTERING

4

Samfunnsengasjement og seksualmoral

Selvfølgelig kan vi si at det ikke er sant, men det inntrykket har de av Kirken: Det er bildet som de mottok, og tilsynelatende det som vi (ubevisst?) fortsetter å vise.

Denne holdning er i en viss grad knyttet til Kirkens sosiale engasjement. Det har vist seg i en steil og konfrontativ holdning overfor teologer som Schillebeeckx og Küng, overfor visse aspekter i frigjørings-teologien, og overfor ordensfolk som har engasjert seg i politisk virksomhet (sml. ultimata presentert for de fire prester i Nicaraguas regjering, for sr. Mary Agnes Mansour, r.s.m. og for p. Robert Drinan, S.J.).

Likevel tror jeg denne uforsonlige holdning først og fremst er forbundet med Kirkens steile og kompromissløse standpunkt om seksualmoral. Uopphørlig høres budskapet: Skjerp deg eller skygg banen, eller: Hvis du ikke retter deg etter reglene, så får du trekke deg - - selv om det ikke er dét budskapet vi ønsker å sende. Men resultatet er at mange blir eller føler seg frosset ut fordi de ikke kan eller vil leve opp til en striks seksualmoral.

At dette er og kan bli et stort problem, viser Unge Norske Katolikkers spørreundersøkelse 1984, som omfattet 216 personer mellom 15-25 år. Selv om en skal være varsom med å trekke for klare konklusjoner, viser tallene noe av det følgende bilde: 50% er «ikke enig» i Kirkens seksuallære, 32.9% er «ikke enig» i Kirkens syn på abort, 77.8% svarer («ja») på spørsmålet om Kirken burde akseptere bruk av kunstige prevensjonsmidler.

77.3% synes samboerskap er «OK» som innledning til ekteskap, 45.4% ser positivt på homofilt samliv og 70.4% er uenige i at gjengifte ikke kan gå til kommunion. Mange har merket seg lignende tendenser, og hvilke konsekvenser det kan få.

I en nylig utgitt bok av p. Raymond Brown, *The Churches the Apostles Left Behind*, uttrykker han dette uten omsvøp: «Antallet kristne som har forlatt Kirken, fordi de har opplevd den som uforsonlig, er legio.» Han gir oss intet ymt om grunnene til dette, men overlater til hver enkelt å spekulere over hvorfor det er slik.

Ved å legge for stor vekt på den moralske lov - som f.eks. i *Humanae Vitae*, (1968), og Deklarasjonen om visse spørsmål vedrørende seksuallæren, 1976 - synes det som om vi har sviktet vår oppgave i å forkynde Guds ubetingede kjærlighet og barmhjertighet.

Den pastorale løsning: På vei mot en kirke med et stort hjerte

I Kirkens anstrengelser for å være trofast mot Jesu Kristi budskap, har den gitt inntrykk av å være en hard institusjon, som utrettelig krever det full-

Begynn med deg selv

Den sikreste måten å forbedre omverdenen på er å begynne med seg selv, sa biskop John W. Gran under en katolsk aftengudstjeneste i Hamburgs evangeliske St. Michaelis-Kirche («Grosser Michel») nylig. Vel 1500 mennesker var til stede ved gudstjenesten som markerte avslutningen på den 13. Ansgar-Woche. Tema for årets arrangement var: Ska-

perverkets fremtid - menneskehetens fremtid.»

Det tiltagende misbruk av naturen skyldes menneskets egen syndighet; «selvforskyldt blindhet» gjør at menneskene ikke lenger ser hva det egentlig er de gjør, sa biskop Gran bl.a. Siden Gud søker menneskene nettopp gjennom mennesker, må de kristne se seg selv som Guds medarbeidere, som Kristi hjelpere

på jorden. Derfor må de bruke sin fantasi og innsikt til å gjenvinne den sakrale respekt for skaperverket.

Mennesket har med stadig større konsekvens gjort seg til herre over naturen. All bruk innebærer også muligheten for misbruk, men all misbruk av det Gud har skapt, straffer seg - enten det gjelder misbruk av medmennesker eller av naturen, sa biskop Gran. KNA

komne av sine medlemmer. Jesus var nok hard mot fariseerne, men han viste mildhet overfor kvinnen tatt i ekteskapsbrudd. Han appellerte til hjertene, så vel som til fornuften: Jeg er ikke kommet for å fordømme, men for å frelse, sa han.

Men mange føler seg fordømt. *Offisielt* har prester som har forlatt sin gjerning, ikke lov til å gå til alters (så fremt laisering ikke foreligger), samboere og homofile par får ikke lov til å fungere som ungdomsledere, etc., gjengifte katolikker tillates ikke å motta kommunion (så fremt første ekteskap ikke er annullert). Særlig de sistnevnte føler at en skilsmisse er en utilgivelig synd, som de aldri kan rette opp. De føler seg fordømt. (Enda mer hårreisende blir det når en skilt ikke-katolikk ønsker å konvertere og får vite at hun eller han aldri kan gifte seg igjen med Kirkens godkjennelse!).

Kirkeledere henviser sjelden til det moralske heltemot som trengs for å oppfylle mange av Kirkens læresetninger og idealer. Hva slags bilde har Kirken projisert av seg selv? Hvilket bilde ønsker vi å formidle? Det er spørsmål som må besvares ærlig og uten frykt.

Vi lever i en tid hvor mange katolske familier har sett sine barn falle fra troen etter årevis med religionsundervisning og kirkegang. Disse «barn» forblir gode mennesker, men de har vraket katolisismen av forskjellige grunner. Av mitt ungdomskull, som gikk ut og inn på St. Sunniva til religionsundervisning, deltok på utallige leire og weekends, - kan man i dag telle praktiserende katolikker på mindre enn én hånd!

Noen vil si at det sekulariserte samfunn har «forført» dem og oppslukt dem, eller at de rett og slett opplevde Kirken som lukket, eller at de ble «skandalisert» av Kirkens rette lære på grunn av hva de opplevde som egen utilstrekkelighet. Men disse unge mennesker - noen av dem mine beste venner - er ikke forherdede syndere som forkaster moralsk rettskaffenhet. De er simpelthen folk som har forkastet en kirke som ikke taler til deres hjerter. I vårt samfunn vet vi at det stadig blir plantet tvil i unge sinn om Kirkens berettigelse, men tilbyr vi et klart nok alternativ?

Å forbli en troende katolikk er mer enn å fastholde de riktige standpunkter om sex, krig og fred, paven, abort, politikk

og andre religioner - som alle er velbegrunnede og nødvendige. Men Kristus sa han kom for å frigjøre oss. Hans kjærlighet og omsorg for mennesket - også det som feiler - gjennomtrenger Evangeliet. Det er min drøm at vi - som et folk underveis - kan omfavne alle dem som føler at Kirken er uforsonlig ved å ønske dem velkommen i Kirkens midte til nattverdsbordet (se f.eks. *Ministering to the Divorced Catholic*, ed. p. J. Young, C.S.P., Paulist Press, 1979). Det er den pastorale løsning for en kirke med et stort hjerte.

Kirken, et tilfluktssted

Hvis vi ønsker å nå ut i vennskap til dem som søker, til dem som blir formet til å bli kristne, til dem som har vraket Kirken, må vi revurdere vår innstilling. Å omfavne dem som ikke lever opp til Kirkens idealer, er ikke et tegn på slapphet. Vi skal ikke rettferdiggjøre dem som feiler, men vi bør prøve å forstå deres smerte. Hvem er uten lyte? Som Karl Rahner har sagt: Samtidig som vi er et Guds folk, er vi et syndig folk, vi er alle kvinner grepet i ekteskapsbrudd (Joh. 8), - og for oss alle er Kirken et tilfluktssted, om vi

Ny skolekrig i Spania?

Den katolske erkebiskop av Madrid, Elias Yanes Alvarez, advarte de spanske skolemyndighetene om at det kan komme til en ny konfrontasjon mellom kirke og stat dersom kirkens rolle innen det spanske utdanningssystemet blir utvannet. Det er bare et par år siden millioner

av mennesker deltok i demonstrasjoner mot regjeringens skolepolitikk. Kjernen i striden er hvilken rolle privatskolene skal ha i skolesystemet. Svekket privatskolenes mulighet til å overleve, vil dette automatisk gå ut over Den katolske kirke, som eier og driver de aller fleste private skoler i Spania. NØP

Motstand mot lovforslag
Kardinal John O'Conner og biskop Francis Mugavero går mot et lovforslag om «homofiles rettigheter» som byen New York har lagt frem. I uttalelsen fra de to heter det at forslaget innebærer «muligheten for å anrette alvorlig skade i samfunnet», og at det ligger «tvingende moralske og sosiale vurderinger» bak deres protest. «Forhistorien for dette og

6

er prektige eller lever på livets skyggeside. Hver morgen kl. 5.30 i St. Francis of Assisi Church i New York kommer et titall prostituerte inn fra gaten til messe, og like mange vellykkede forretningsfolk før de går på jobb. Der finner de et tilfluktssted, der holder de en drøm ved like.... om at Gud elsker dem, uansett. Kirken er kalt av Kristus til å lege de sønderknuste. Har vi meddelt en slik form for pastoral oppmuntring, som predikanter, som lærere, som ungdomsledere? Kanskje den hellige Augustin skrev det beste hyrdebrev som noengang er skrevet. Det ble uttrykt i én setning: «Gjør hva du kan gjøre, og be for det som du enda ikke kan gjøre.» Det beskriver sakens kjerne.

Hvis vi mener det alvorlig med å tiltrekke folk til Kirken, bør vi være oppmerksomme på at de trenger oppmuntring, så vel som veiledning. Det er mulig å knuse den menneskelige ånd ved en holdning som synes å mangle barmhjertighet. Kirkens dokumenter og vår stillingtagen har kanskje til hensikt å få de troende på rett kjørl, men de fører ofte til at folk trekker seg, at de blir drevet bort.

«Heller ikke jeg fordømmer deg. Gå bare hjem, men fra nå av, synd ikke mer» (Joh. 8, 11). Fra dronning Ingeborgs psalter fra 1200-tallet.

Formidling av en visjon om rettferdighet og forsoning

Hvordan formidler vi da sannheten på en omsorgsfull måte? Det trykte ord har fremdeles stor innflytelse i vår verden, men vi lever i en tid hvor holdninger og meninger blir mer og mer formet av de elektroniske media. Vi er ennå neofyter (d.e. «nydøpte», nyinnvidde) på dette området. Vi har ennå ikke mestret å omgås med media for å bringe det glade budskap til menneskene på en effektiv måte.

Jeg tror at Kirken i dag ville gjøre seg selv en stor tjeneste, hvis den begynte å legge større vekt på mysteriet om Guds uforanderlige og ubetingede kjærlighet og hans ønske om å frigjøre alle mennesker.

Vi kan forbli loyale overfor den kristne visjon om Guds rike på to måter: Ved å være et motsetningens tegn, og ved å være et tilgivelsens tegn.

Som et motsetningens tegn, må vi tore å tone flagg, ha mot til å gi uttrykk for upopulære standpunkter mellom kirke og

lignende lovforslag gjør det klart at det man egentlig ønsker å oppnå, er juridisk godkjenning av homoseksuell praksis, som både den katolske kirke og andre religioner anser som moralsk forkastelig,» heter det i uttalelsen.

De to angir også en annen grunn til at de roper et varsko: De ønsker å gripe fatt i «den utbredte oppfatning blant folk at det lovverket tillater, automatisk også blir moralsk riktig.»

CATHOLIC HERALD

Nød lærer . . .

Den stadig tiltagende prestemangel tilsier at flest mulig kristne overtar ansvar innen Kirken, hevdet den nye co-adjutor i Osnabrück, biskop Ludwig Averkamp, i et foredrag nylig. Mer enn tidligere kommer det an på at Kirken tar i bruk

det spesielle hver enkelt har å gi.

I bispedømmet Osnabrück er for tiden 43 av til sammen 369 menigheter uten «egen sjelesørger». I fremtiden må særlig de små menigheter regne med å klare seg «uten fast prest på stedet.»

KNA

politikk og våge å engasjere oss for den rettferdighet og fred som Gud leder oss på vei til.

Men Kirken er også ment å være et tilfluktssted for de svake, en trøster for dem som har feilet og gått seg vill.

Hvis vi greier å formidle dette, da tror jeg vi vil begynne å fange interessen til dem som arbeider for å skape en bedre framtid - eller som evangelisten Johannes sier: «til dem som arbeider for den mat som ikke forgår», - og til alle dem som trenger Kirken som et hjem, som et tilfluktssted, og som en venn i nøden. Da vil vi formidle det glade budskap til

dem som trenger det mest.

Det er min overbevisning, - og en del av den visjon som har gitt mitt liv mening, - at vi sammen kan gi et bilde av Kirken som et trygt sted i livets storm, og som en forsvarer av menneskelig verdighet: For de fattige, de utstøtte, de undertrykte, de ufødte og de kvinner som har følt seg nødtvunget til å foreta en svangerskapsavbrytelse - - da vil vi kunne vekke en mer forståelsesfull respons.

Ord er ikke nok. Handling må til, og våre holdninger må formes etter Jesu Kristi sinnelag.

Vi mottar Jesus Kristus i

nattverden i det Livets Brød som metter alle som tørster etter rettferdighet, og som lengter etter forsoning. Vi har skriftemålets sakrament som omfavner alle som har gått seg vill, som et tegn på Guds ubetingede og ubegrensede tilgivelse og kjærlighet.

Vi er derfor ikke en selvbevarende institusjon av prektige som er opptatt av våre egne navlers fortrefelighet. Nei, vi er et kjempende Guds folk på vandring mot Guds Rike. Vi er Kirken. La oss gå ut og forbinde våre brødres og søstres sår og vise omverdenen ansiktet til vår barmhjertige og kjærlige Gud.

Måtte jeg aldri bli en dør
som oppsøker min neste
for at han skal gå gjennom meg.
Måtte jeg aldri forplikte ham
til å følge mine veier,
gjøre mine innganger til sine,
behøve mine nøkler for å komme inn.
Hvis min dør er Kristus,
er det viktig
at jeg hjelper min neste
til å vandre mot Faderen
og likevel forbli seg selv.

*Fra «Tusen grunner til å leve»
av Dom Helder Camara*

Spanske protestanter slår seg sammen

De sirka hundre tusen protestantene i Spania har dannet en interesse-organisasjon som blant annet skal ivareta kirkenes interesser overfor statsmyndighetene. Det er ialt ti protestantiske kirkesamfunn i Spania, og tallmessig lever de

totalt i skyggen av Den romersk katolske kirke som har de langt fleste medlemmene av befolkningen på 40 millioner. Frem til 1979 var katolisismen landets offisielle religion. Føderasjonen av evangeliske kirker vil også være samtalepartner i saker som angår religionslover og lignende i Spania. NØP

Samarbeid over kontesjongsrens

Styret i Pastor Strømmes Minnestiftelse har bevilget 40 000 kroner til en drikkevannsbrønn i India. Det er organisasjonen Sisters of Charity som får pengene. De skal brukes til en brønn i West Dinajpur. Der driver Sisters of Charity en grunnskole og et pensjonat. Sisters of Charity er en organisasjon med utspring i det arbeidet Mor Theresa driver.

NATIONEN

8

Jo Gjessing: Dette verket må vi granske

Å gi meg til å «vurdere» denne boka – Teresa av Avilas tekster om «Klosterstiftelserna», som nylig er utkommet på svensk – føler jeg at jeg hverken kan eller bør. Og aller minst vurdere Teresas verk som sådant eller boken som oversettelse. I stedet vil jeg forsøke å trekke opp noen linjer i Teresas liv og dermed gi noe av bakgrunnen for boka.

Tjuesju år hadde gått siden hun som tjuetåring i 1535 inngikk «fornufts-ekteskapet» sitt med Jesus og gjorde seg til del av fellesskapet i Inkarnasjons-«klosteret» i fødebyen sin, Avila i Spania.

Egentlig var det et fellesskap av karmelittiske såkalte *beatas* hun hørte til. Det var kvinner som ikke var nonner i egentlig forstand, men som hadde avlagt de vanlige kosterløftene, og som – om enn på løsere vis – var knyttet til Karmelittordenen. Ikke mer enn 56 år hadde dette kastillanske *beaterio* eksistert da hun gjorde seg til del av fellesskapet der. Det var grunnlagt med doña Elvira Gonzáles som første priorinnen. Men alt i 1513, under doña Beatriz Guieras lederskap, ble det flyttet utenfor sjølve byen. Dermed kom det i stillere omgivelser, noe som – sammen med den kastillanske naturen som hun kjente seg så

nært knyttet til – skulle bidra til å stimulere bønnelivet i huset.

Skjønt: Så særlig «stille» ble det likevel ikke. Det nye huset var romsligere enn det gamle. Det gjorde at fellesskapet økte – og i samband med det hadde ordensgeneralen, den i ettertid så vel kjente Nikolaus Audet, i 1526 gitt tillatelse til at *beatas* både kunne forlate huset og ta imot gjester i huset. Og endelig: I klosteret bodde det flere adelige kvinner som nok sørget for seg sjøl i det daglige – men som neppe alltid var like villige til å respektere det eneboeridealet søstrene skulle leve etter.

I tjuesju år hadde altså doña Teresa de Ahumada, for ettertida kjent som den hellige Teresa fra Avila, kjempet i dette

«fornufts-ekteskapet» med Jesus, – og i dette huset, som var et kloster, men som ofte langt fra fungerte som det. Ikke minst hadde hun kjempet mot seg sjøl.

Teresa hadde gjort Avilas valgspørsmål til sitt eget: *Antes quebrar que doblar*: «Heller knekkes, stupe, enn bøye seg og gi etter»... Men samtidig var hun et splittet menneske, trukket som hun ble til så mange kanter. Gud trakk én veg – men Ham forsto hun ikke. Isteden søkte hun tilflukt i samtalerommet... Hun levde ekte, men forsto det neppe sjøl.

Men samtidig hadde hun også kjent trangten etter noe annet vokse fram i seg: Hun kjente et voksende kall til å stifte et lite fellesskap av søstre som levde etter det opprinnelige Karmel-idealet og den opprinnelige Karmel-regelen. Og dette året, 24. august 1562, var det det skulle skje: Sam-

Gudstjeneste for søvnløse

En romersk-katolsk og en reformert prest i Zurich eksperimenterer med «gudstjenester for søvnløse.» Messene tar til klokken 22 om aftenen, og etter gudstjenesten er folk fra kirken tilstede for å prate med kirkegjengerne. De to prestene legger opp til både samtaler enkeltvis og gruppediskusjoner, og om nødvendig tar de gjerne natten til hjelp.

NØP

Tøvær i forholdet kirke/stat i Ungarn?

En fremtredende ungarsk biskop har tatt til orde for å styrke båndene mellom den katolske kirke og kommuniststaten. Det var sekretæren for den ungarske bispekonferanse, biskop Jozsef Zserhati, som i en artikkel nylig viste til at ledende

politikere ikke lenger betrakter religion som «opium for folket» eller som «en overbygning over minnesmerket over det døende borgerskap.» – Kirken og staten, skriver biskopen, har en felles oppgave i å bekjempe et omseggripende moralsk forfall.

CATHOLIC HERALD

men med noen få andre *beatas* fra Inkarnasjons-klosteret skulle hun flytte inn i doña Luisas hus i Avila og der danne den hellige Josefs lille kloster... Lite ante hun på dette tidspunktet at denne spede begynnelsen skulle gi opphav til en veldig reformasjonsbølge innen Kirken – og til en heilt ny og svært så livskraftig grein av Karmel-familien...

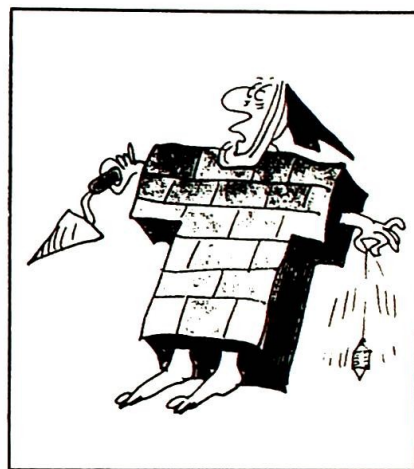

Terasas etterfølgere i Skåne, «Karmelit-nunnorna i Helsingborg og karmelit-broderne

utenfor Landskrona,» har nylig gitt ut en svensk oversettelse av Teresas egen beretning om hvordan det videre gikk til.

På svensk er den boka som Teresa sjøl ikke ga noen tittel, blitt hetende: «Klosterstiftelserna». Bror Anders (Arborelius) ocd, sjøl skånsk, har både oversatt boka og utstyrt den med et tankevekkende forord. Der forklarer han hvordan Teresas karisma var en «kvinnelig och kyrklig karism», hva som kjennetegner «teresiansk humanism», og endelig hvordan «lydnad, fattigdom och jungfrulighet» for Teresa var «de livs-, handlings- och trosprinsipen, som styr allt i klosterlivet». Eller iallfall burde gjøre det.

Når Teresa sjøl så får ordet, er det som om hun griper fatt i den teorien Anders har lagt fram i forordet, og utfyller den med «praxis», med sitt eget liv og Karmel-reformens vokster og modning slik hun sjøl opplevet det. I motsetning til medarbeideren sin, hl. Johannes av Korset (og Anders??), er Teresa praktiker som engasjerer seg i livet slik det arter seg i øyeblikket. Og – «kanske mer än i något annat av hennes verk blandas har det praktiska och det andliga, det vardagliga och det gudomliga. Just dette

Teresa av Avila som klosterbygger i ekstatisk tilstand, med murerslev og lodd, i Claire Brétechers strek. Illustrasjon fra Kvinnenes Kulturhistorie.

kan med rätta kallas «en salig blandning» – det visar oss med all onskvärd tydlighet att Teresa förverkligat sin kallelse att leva i saligprisningarnas anda mitt i det vanliga livet...»

Takk til «karmeliterna i Skåne» for denne boka.

Det er kanskje ikke tilfeldig at dette er det siste av Teresas såkalte «hovedverk» de gir ut. Først kom «Den inre borgen» i 1974, kjent som den er som Teresas kan hende mest vellykkede verk. Deretter kom

Walesa omdisponerer

Lech Walesa har gjort kjent at pengene han fikk med Nobelprisen – 200.000 dollars – likevel ikke vil bli brukt til et landbruksfond. Uttalelsen kom etter et møte nylig med erkebiskop Josef Glemp og den kirkelige komite som har arbeidet med fondet. Pengene vil muligens bli brukt til innkjøp av medisinsk utstyr. Kirkelige talsmenn har gjentatte ganger anklaget den polske regjering for å

motarbeide fondet ved å trekke forhandlingene om opprettelsen i langdrag. En av regjeringens hindringer var et forslag om å skattelegge fondet som privat forretningsforetagende. Man mener nå at det er lite sannsynlig at regjeringen vil vurdere et evt. klarsignal før etter den kommunistiske partikongressen i juni. Fondet skulle hjelpe selveiende bønder med redskap og utstyr.

CATHOLIC HERALD

Tsjekisk terrorkampanje

Kardinal Frantisek Tomasek, erkebiskop av Praha, anklager den tsjekkiske regjering for dens politikk overfor religiøse samfunn: Regjeringen bryter sine egne lover, hevdet kardinalen. I sin anklage peker kardinal Tomasek på de mange vanskeligheter som legges i veien for den som søker å praktisere sin tro, bl.a. konstant overvåking og tap av arbeid eller studieplass for den som overværer

10

†

hava te turbe
nada te espante
todo se pafa
dios no se muda
la paciencia
todo lo alcanza
quien a dios tiene
hava te fatha
lobo dios basta
teresa de jesus

Bønn funnet i breviaret til Teresa av Avila. Noe usikkert om hun selv har skrevet den – eller om den er avskrift av en bønn hun var glad i. De lærde stridde.

nesten neurotisk splittet mellom dragningen innad mot Gud som bor i hjertet, og utad mot medmenneskene: Det praktiske livet i Jesu tjeneste og etterfølgelse. Dermed er ringen sluttet, – og vi har, også i Norge, fått en solid og verdifull oversettelse av det aller

meste av det Teresa har skrevet.

Dette verket må vi granske!

Teresa av Avila

Klosterstiftelserna.

Oversättning, noter och

forord ved Anders Arborelius

Tågarp/Glumslöv 1985.

A INGEN TING FORSKREKKE DEG~
INGEN TING BEKYMRE DEG~
ALLE TING FORGÅR. GUD ER ALLTID DEN SAMME~
TÅLSOMHETEN OVERVINNER ALT.
DEN SOM HAR GUD, SKAL ALDRI MÅNGLE NOE :
ALENE GUD ER NOK.

FUNNET I BREVIARET TIL HL. TERESA FRA ÁVILA. MELODI AV
P.M. SABEL OSB, 1980. TIL NORSK: BR. JO GJESSING.

«Fullkomlighetens väg» og «Boken om mitt liv». I alle disse tre verkene er det framfor alt mystikeren Teresa som trer fram. Til slutt kom «Brev i urval» – og nå altså «Klosterstiftelserna». I disse to siste bøkene trer Teresas mystiske bønn mer i bakgrunnen – og vekten legges mer på frukten av mystikken, det som gjør at så mange ekte mystikere virker

messen.

Den 85 år gamle kardinalen understreker at størsteparten av landets bispedømmer er uten biskop på grunn av regjeringens motstand mot Vatikanets nytnevnelser. Kardinalen sier at han fremdeles venter på at paven skal besøke landet: Paven ble nektet innreise i fjor i forbindelse med jubileet for den hellige Methodios. CAHOLIC HERALD

Klerikal ekstremisme?

Som forberedelse til Sovjetunionens kommunistiske partikongress i Moskva nylig, holdt det kommunistiske parti i Litauen en partidag på lokalt plan. Det sovjetiske partibladd «Pravda» beretter at den litauiske partiformann Petras Griscevicius overfor partidagen krevet at

«den ateistiske propaganda i de forskjellige befolkningslag» må forsterkes, og at «kampen mot klerikal ekstremisme og ideologiske avvik» må skjerpes. Partiformannen gikk også varmt inn for at man «med alle midler» skal få alle i Litauen til å lære russisk.

KATOLSK ORIENTERING

Etikk, bare etterpåklokskap – eller spørsmål som angår oss alle?

«Bioteknologien åpner flere fremtidsmuligheter enn noe annet utviklingsfelt i øyeblikket. Og utviklingen skjer raskere enn på noe annet kunnskapsområde. Så raskt at det utenfor spesialistenes krets er mer enn vanskelig å følge med,» sier Inge Lønning i Kirke og Kultur's temahefte om *Bioteknologi og etikk.* Ut over store og spennende økonomiske perspektiver åpnes det lite av informasjon for almenheten.

Det er en uheldig situasjon, og det av flere grunner. Det kan skape ubegrunnet frykt og mistro til forskningen... Like gjerne kan det skape en ubegrunnet tiltro og ubegrunnede forventninger om velstandsvekst. Det siste er knapt bedre enn det første. Verst er imidlertid risikoen for at den etiske refleksjon blir akterutseilt av en kunnskapsutvikling styrt av sterke kommersielle interesser.»

For å bøte på denne følbare mangel på informasjon har altså Kirke og Kultur konsentrert et hefte om temaet Bio-

teknologi og etikk, for dermed å «gi leseren en mulighet til å innhente noe av det forsprang utviklingen innenfor bioteknologien har på den etiske refleksjon», for igjen å sitere fra Inge Lønnings meget lesverdige introduksjon til dette numme-

ret av Kirke og Kultur (1986 no. 2). Særlig vil vi gjøre oppmerksom på Svein Aage Christoffersens grunnleggende problemstillinger i artikkelen «Manipulasjon eller restriksjon. Etske og teologiske synspunkter på bioteknologien.» ●

FRED – FOR ENHVER PRIS?

Hvordan forsvarer vi vår tro mot trusselen utenfra og likegyldigheten innenfra? Dette er spørsmål vi vil ta opp under årets samlingsdager i forbindelse med Olsok.

Vi inviterer til rolige valfartsdager 25. til 27. juli på SKOEN FOLKEHØYSKOLE ved LEVANGER. Valfarten starter fredag morgen i Trondheim, der vi holder messe i St. Olav kirke og besøker Nidarosdomen før vi ved middagstid reiser til Skogn. Der vil sogneprest Olav Müller og sogneprest Bernt Eidsvig holde hvert sitt foredrag over temaet, med påfølgende samtale. Vi ønsker i år å gå inn på hvordan vi forsvarer troen og kristen kultur i dagens verden, med det i sinne at troen kom til vårt folk og er overlevert oss gjennom mennesker som har våget å kjempe. Heller ikke Kristus preket fred for enhver pris. På sitt krasseste kunne Mesteren si: «Tro ikke jeg er kommet for å skape fred». Dette vil vi ta opp i forhold til vår hverdag i det år som er proklamert som FN's internasjonale fredsår. Samlingsdagene skal være rolige dager, og vi legger opp til et program som ikke er for tett, der det er god tid til både bønn, nye impulser og samtaler med trosfeller fra andre steder i landet. Hver dag rammes inn av en rytme med tidebønn og messe, er det fint vær lørdag, feirer vi messe i Munkeby klosterruin. Sr. Marie-Louise OP blir med oss også i år og holder meditasjon lørdag formiddag.

Søndagen drar vi så til Stiklestad og går i prosesjon opp til vårt kapell der festmessen for Olsok feires. Senere er det vesper i middelalderkirken og anledning til å overvære Spelet om Heilag Olav på den store friluftscenen. Valfarten avsluttes med takkeandakt og kveldsmat i St. Torfinn menighet i Levanger.

Prisen for årets samlingsdager er ca. 550,- pluss reise. Barn til og med 12 år betaler halv pris. Blir det flere barn og unge med, vil vi lage et eget opplegg for dem under foredragene.

Påmelding skjer ved å fylle ut slippen nedenfor og sende den til UNN MADSO, LADE ALLÉ 18 B, 7000 TRONDHEIM, innen 1. juli.

NAVN OG ADRESSE:

Kommer til Tr.heim.dag kl.

Kommer til Skogn.dag kl.

Reisemåte: Bil/tog (kan ta med.ekstrapassasjerer i bil, Tr.heim-Skogn-Tr.heim)

Ønsker enkeltrom/dobbelrom. Kan gå i trapper? Ja/Nei.

Alder på barn: Påmelding sendes.

Kirken på Haiti ber om forsoning

I en appell til befolkningen har formannen for bispekonferansen på Haiti, Francois Gayot, bedt om at alle må strebe etter fred og forsoning, – også overfor tilhengere av den avsatte president «Baby Doc» Duvalier.

Åtti prosent av Haitis befolkning er katolikker. Paven besøkte landet i 1983, og etter dette besøket fortsatte kirken sin kamp mot Duvalier-regimet og for folket – med fornyet kraft. Biskop Gayot er nå anerkjent som en av folkets ledere, og er særlig kjent for å støtte de unge i kampen mot urettferdighet. NØP

OPO betyr: Organisasjon for Pårørende med Omsorgsarbeid for eldre

«Å få til samarbeid mellom pårørende og det offentlige hjelpeapparat blir en prøvestein på vårt velstandssamfunn. Det helsevesenet må erkjenne, er at pårørende er personer de må samarbeide med» sier Eva Riise Hansen, talskvinne for den nystartede organisasjon . . .

«Familien må få trygghet i hva de kan

Søndag den 3. november 1985 ble en nederlandsk karmelitpater – Titus Brandsma – saligkåret av pave Johannes Paul II i en stappfull Peterskirke. Titus Brandsma er ingen «typisk» helgen: Han har ikke vakt oppsikt ved et usedvanlig strengt liv i bot og avsondring enda hans spesialoppdrag var å undervise om askese og myttikk.

Jordnær mystiker

En av hans biografer vet å fortelle om ham at han fem-seks ganger om dagen avbrøt sin «dagsorden» for å tenne seg en pipe eller sigar. Dette venter man neppe av en profesjonell asket! En annen nederlandsk forfatter, som kjente Brandsma som student, skriver om ham: «Titus var den eneste mystiker i Europa som kjøpte årskort på jernbanen, og som dyrket sitt Gudsforhold og sjel liv i togkupéer!» Disse detaljene viser at pater Titus på mange måter var en alminnelig mann og slett ingen fanatiker. Han stod med begge bena i hverdagen.

Det kan godt tenkes at hans bakgrunn spiller en rolle her. Titus Brandsma – født i 1881 – tilhørte en gammel bonde-slekt fra Frisland i Nord-Nederland. Folk på de kanter er vanligvis nøkterne og jordnære: De pløyer dypt og er

ikke lette å bevege. Men er de først overbevist om et standpunkt, så skal det meget til for å overbevise dem om det motsatte. Denne karakterfasthet har nok satt sitt preg på «delinkventen» Brandsma da de tyske okkuperanter førte prosess mot ham i 1942. Han var klar over at hans holdning til okkupasjonsmakten og til nasjonalsosialismen var høyst risikabel, men han var overbevist om at hans holdning var riktig, og han var villig til å risikere alt.

Titus Brandsma gav allerede i meget ung alder uttrykk for sitt ønske om å bli prest. Han hadde svak helse og ble anbefalt å melde seg hos karmelitene i stedet for hos fransiskanerne. I 1905 ble han presteviet. Han var da 24 år gammel og fikk som særoppdrag å spesialisere seg i filosofi og historie i Roma. I 1932 ble han ansatt ved Universitetet i Nijmegen for å undervise i

filosofi og de nederlandske mystikers historie (Ruynsbroek, Gert Groote e.a.). Brandsma var imidlertid en aktiv mann med en levende interesse for mennesker, og han lot seg ikke stenge inne i studerkammeret. Han fikk mange verv blant annet i skolesektoren og journalistikken.

I 1935 ble han utnevnt til geistlig rådgiver for det katolske presseforbund i Nederland, og det var denne stillingen som bragte ham i alvorlig konflikt med den tyske okkupasjonsmakt i 1941. Tidligere – i 1938–39 – hadde han vakt oppmerksomhet ved en rekke foredrag om temaet: «Betenkelige synspunkter i den nasjonalsosialistiske verdensanskuelse.» Og han hadde konsekvent nektet å utvise jødiske studenter som fulgte hans forelesninger da dette ble krevd av myndighetene.

Mot slutten av 1941 hadde pater Titus en konferanse med

forvente av hjelp. I dag er eldres pårørende i et juridisk og samfunnsmessig ingenmannsland. Juridisk sett er det å ta seg av eldre familiemedlemmer ingen plikt, og derfor har pårørende heller ingen rettigheter» ifølge Eva Riise Hansen, som sier at OPO skal fungere som et interesse-fellesskap hvor medlemmene kan ta opp behov og problemer.

FRÅ NATIONEN

Fortsatt mye videovold

Det var i fjor at debatten om volds- og sex-filmer gikk som hardest. Aksjonsgruppa mot videovold fra Kristiansand med lederen Svein Olaf Olsen i spissen, vekket opp det politiske Norge med å framvise skrekkefilmer for ledende politikere og presse. Alle var enige om at noe måtte gjøres for å få fjernet det verste. Men Svein Olav Olsen mener at det ikke har skjedd noe positivt siden i fjor.

I 1985 så nordmenn video for 750 millioner kroner, nesten det dobbelte av hva landets kinoer spilte inn. I tillegg kommer videoer som importeres ulovlig. Etter det Senterpartiets Pressekontor har grunn til å tro, ble det sist år omsatt ulovlige filmer til en verdi av 70 millioner kroner. Filmer som altså overhodet ikke er kontrollert.

NATIONEN

— BEKJENNER OG MARTYR

13

den daværende erkebiskop Jan de Jong — også han frislender. Det ble satt opp en slagplan for å samle de katolske pressefolk i en felles front mot myndighetene. Titus påtok seg å ta personlig kontakt med alle redaktører og ledere for katolske aviser og blader. Dette arbeidet kom til å stå ham dyrt. I begynnelsen av 1942 kom det et skriv fra sikkerhetstjenesten i Haag hvor både erkebiskop de Jong og professor Brandsma ble betegnet som «farlige opposisjonelle». Skrivet ble umiddelbart fulgt av en arrestordre for Brandsmas vedkommende. 9. januar 1942 ble han arrestert og satt i fengsel, først i Arnhem, senere i Scheveningen, Amersfoort og Cleef. Den 13. juni ble han satt på transport til Dachau hvor han døde den 26. juli — totalt utmattet på grunn av den umenneskelige behandlingen. Det er en kjent sak at en av leirpersonalet til slutt gav ham en sprøyte.

Bekjennelse og lidelse

Dette er i korte trekk Titus Brandsmas skjebne som han hadde til felles med tusenvis av andre fanger. Likevel ble det allerede kort etter krigen satt i gang en aksjon for å få ham saligkåret. Det var spesielt hans

Titus Brandsma i fengselet i Amersfoort i 1942 — tegnet av en medfange.

tidligere medfanger — katolikker som ikke-katolikker — som gikk inn for det. Da prosessen for hans saligkåring kom i gang, viste det seg at «djevelens advokat», som har til oppgave å samle motargumenter mot en eventuell saligkåring, fikk en meget vanskelig jobb! Talløse og omfattende var de positive erklæringer og vitnesbyrd som betegnet pater Brandsma som et usedvanlig godt og moralsk sterkt menneske med dyp sans for rettferdighet, ærlighet og menneskeverd. Hans uforsonlige holdning til okkupasjonsmakten var en protest mot et hensynsløst og respektløst

system, ikke mot Tyskland eller tyskerne spesielt. Under et av forhørene sa han til en tysk offiser: «Gud velsigne Nederland — Gud velsigne Tyskland. Gud gi at begge folk snart kan stå side om side i full fred og samhörighet.»

Flere av hans medfanger har etter krigen gitt uttrykk for sin beundring for pater Titus' holdning til vokterne og annet personell i fengselet. Flere ganger ble han grovt mishandlet, men han bevarte alltid medmenneskelig respekt for sine bødler som kanskje ufriwillig var blitt redskaper i regimets tjeneste. Hans tålmodighet kjente knapt noen grense. En prestekollega i den reformerte kirke skrev om ham: «Ofte tenker jeg på professor Brandsma, vår bror i Kristus, i fangenskapet. Han hadde svært hovne ben og var helt utmattet, men var åndelig ubrudt og alltid vennlig.» Hans beskjeftigelse med kristen mystikk har nok bidradd til et sterkt Gudsforhold og en indre ro som det ikke kunne rokkes ved.

Langfredag 1942 holdt han et tankevekkende foredrag for sine medfanger om «Gert Grootes tanker om Kristi lidelse og vår lidelse». Fellesskap med Kristus betydde fellesskap

Katolske biskoper i Sør-Afrika starter sin egen avis

Den katolske bispekonferansen i Sør-Afrika har begynt å gi ut sin egen nasjonale avis. De har gått til dette skrittet fordi de mener at hendelser i Sør-Afrika ikke blir dekket godt nok i den kommersielle pressen. Avisen har fått navnet «New Na-

tion» og har som mål å rapportere mest mulig om forholdene i landet. Styremedlem i den nye avisen, biskopen av Johannesburg, Reginald Ormond, sier i en kommentar at det fine med den nye avisen er at den kan trykke hva den vil uten å være redd for reaksjonene til aksjonærene. Biskopen opplyste også at stadig flere katolikker hadde ønsket seg

en avis som skrev om de daglige hendelser i landet samtidig som den ga Kirkens syn på utviklingen. Den nye avisen vil spesielt konsentrere seg om spørsmål angående utdanning og arbeidsliv. New Nation vil i alt vesentlig være en sekulær avis selv om én side hver dag skal dekke direkte religiøse spørsmål. NØP

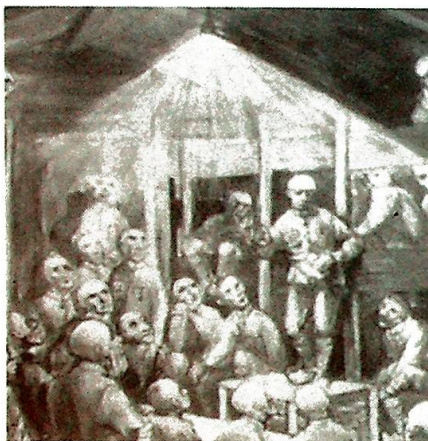
14

med den lidende og fornedrede Kristus, – en tanke som står sentralt i nederlandsk mystikk. Et lite dikt pater Titus skrev ned foran et Kristusbilde han hadde i fengselet, plasserer ham selv i denne tradisjon. Det er neppe et dikt av høy lyrisk kvalitet, men det viser et dypt gjennomlevet forhold til Kristus og en gjennom ekte fromhet. Diktet er blitt en kjær tekst for mange:

*All lidelse
er meg dyrebar
fordi den gjør meg
lik med deg,
og fordi den er
ditt rikes vei*

Blant hans etterlatte papirer finnes en tekst som kan ses som en programerklæring han hadde skrevet for sine ordensbrødre og søstre: «Vi er ikke kalt til å gjøre oppsiktsvekkende gjerninger i vårt liv, gjerninger som alle snakker om. Det ville være i strid med den enkelhet og beskjedenhet vi karmeliter bør praktisere. Derimot er det vår plikt å gjøre de enkle ting på en storsinnet måte, det vil si ut fra rene motiver og med innsats av hele vår personlighet.»

Titus Brandsma rager – til tross for sin beskjedne og enkle innstilling – høyt blant

Langfredag 1942 i Auschwitz: pater Titus holder foredrag om «mystikeren Gert Grootes tanker om Kristi lidelse og vår.» Tegnet av en medfange.

sine samtidige. Kirken har gitt ham en anerkjennelse som blir de færreste til del: Pave Johannes Paul II har erklært ham som en av Kirkens offisielle bekjennere og martyrer – *confessor et martyr*. Den nederlandske stat æret ham etter krigen med «Motstandskorset», en av de høyeste utmerkelser den nederlandske stat hedrer motstandere av okkupasjonen med.

En liten, rakrygget presteskikkelse

Det som her er skrevet om Titus Brandsma, er mer og mindre knyttet til noen personlige erindringer om ham. Pater Titus var født og vokst opp i den lille frisiske byen

Bolsward. Der har jeg møtt ham mange ganger og vært ministrant for ham i den lille sognekirken jeg selv tilhørte.

Sommeren 1965 besøkte jeg stedet hvor pater Titus døde, den tidligere konsentrasjonsleiren i Dachau. En del av den gamle leiren er innredet til museum hvor det finnes et stort materiale om den tragedien som fant sted der. I ett av rommene stod jeg plutselig overfor et stort bilde av Titus i fangedrakt, tegnet av en medfange. Det var en rystende opplevelse.

Sist høst hadde jeg den glede å være tilstede ved den vakre høytideligheten i forbindelse med saligkåringen i Peterskirken i Roma. Det var overveldende. Men det bildet av pater Titus som sitter klarest i min erindring, er bildet av den lille, rakryggede presteskikkelse spaserende i Bolswards gater – mens han nyder en liten elegant hollandsk sigar. Og den alltid smilende «pater ferievikar» som hver gang like hjertelig takket gutten som var hans ministrant ved alteret.

Helgener er også mennesker, og Titus Brandsma var i høy grad nettopp det. Men samtidig er han også «hele Kirkens bekjenner og martyr.» ●

Katolsk dåp — historisk sus

Det var ingen innvendingar frå kyrkje-lydshald i Klepp (Jæren) mot å låne ut Orre gamle kyrkje då ein islandsk familie ønskte dottera si døypt katolsk. Pater Kjell Arild Pollestad forretta og sa i si innleiing at ein truleg må tilbake til 1500-talet for å finna siste katolske dåpsfeiring på Orre. Den gamle kyrkja vart bygd på 1200-talet, og dei første hund-

reåra hørde folket på Jæren, som elles i landet, til den katolske kyrkja.

Men i 1537 gjennomførte Christian III reformasjonen i Danmark, Noreg og Island. Det tok litt tid å få folket med på reformen, men etter eit par generasjonar måtte også dei mest gjenstridige bøya seg. Den siste katolske biskopen på Island vart halshogd i 1550. . .

Heile dåpshandlinga gjekk føre seg på

islandsk, og starta nede ved inngangsdøra, som teikn på at dåpen er inngangen til kyrkja. Der stod også døypefonten i gamle tider.

Tre islandske familier som bur på Bryne, var med under høgtida. Dåpsbarnet vart bore av mora, og på katolsk vis vart både ho og faren velsigna med håndspålegging saman med barnet.

STAVANGER AFTENBLAD

Unni Klepper Joynt:

Velassortert åndshandel

15

*Washington D. C. har sitt Hvite Hus, Mjøsa har sin Hvite Svane – og Akersveien i Oslo har sitt Gule Hus: Lavt og lite og lysende påskegult – eller oker som det vel heter på det nøkterne fagsprog. Skjønt tar man det hvite listverket med, blir det jamen de pavelige farver som pryder det lille fredede hus der en av årets yngre kulturjubilanter holder til huse:
25-åringen ST. OLAV BOKHANDEL.*

Riktignok er det bare siden 1982 jubilarnten har hatt sin gule adresse: Den er født og oppvokst litt lenger nede i veien, i selveste Bispegården. I annalene – nærmere bestemt St. Olavs spalter – finnes følgende begeistrede omtale i forbindelse med fødselen 2. mai 1961: «Enda en etappe: Vi har fått en katolsk bokhandel. Etter tolv års forsøk med et depot for katolsk litteratur er vi omsider kommet dit at det har kunnet åpnes en liten, men representativ bokhandel med adgang direkte til Akersveien, i nyinnredede, praktiske lokaler» (St. Olav, nr. 10, 1961).

Første sjef for «den lille representative» var Kirsten Rydberg, en usedvanlig dyktig og uredd kvinne med store mengder pågangsmot. Da hun flyttet inn «med adgang direkte fra Akersveien», hadde hun adskillig god og nyttig erfaring og kunnskap med på

flyttelasset: Sprog- og litteraturstudier ved Sorbonne, lærervirksomhet i Frankrike, mange år i norsk bok- og forlagsverden og redaksjonssekretærjobb i bladet St. Olav. I tillegg må hun ha hatt en stor porsjon glad og tillitsfull innsatsvilje – for det var ingen returret for bøkene i denne lille spesialforretning som mest handlet med det mange vel vil kalle «upopulære skrifter» eller «marginalier» som det visst heter på bokhandler-sproget. Pluss adskillig av kvinners uortodokse forhold til arbeid og – skal vi kalle det verdighet? Leder i en «en-kvinne-bedrift» må belage seg på å være «alt-mulig-menneske».

I tilbakeblikk – da hun i 1974 overlater en liten veletablert og velassortert virksomhet til en annen modig kvinne, Sidsel Aasrud, – minnes hun bokhandelens fødsel og første

år slik i et intervju med Nils Heyerdahl (St. Olav, nr. 6, 1974): «En dag fikk jeg nyss om at det ville bli ledig et lite lokale mot gaten i Akersveien 5, og så begynte det hele å utvikle seg. Selvsagt var det meget av et sjansespill til å begynne med. Jeg anskaffet en beholdning bøker og håpet at publikum ville innfinne seg. Det hadde aldri gått uten den enestående støtte jeg fikk fra våre katolske ordenssøstre, som dengang fremdeles hadde sine sykehus over hele landet. De foretok betydelige bokinnkjøp og ble en økonomisk ryggrad for bokhandelen. Men støtten var ikke bare av økonomisk art. De ga meg oppmuntring og gode råd, med bakgrunn i en imponerende fagkunnskap og litteraturinteresse.» Vi burde jo visst det! At søstrene også her, som i de fleste andre katolske sammenhenger i vårt land, har vært uvurderlige støttespillere,

Plass for moderne kirkemusikk

Også nyere kirkemusikk må gis plass i Kirken, hevdet biskop Josef Homeyer av Hildesheim nylig under et møte for kirkemusikere av alle slag – fra de profesjonelle til de trofaste kirkekormedlemmer. Gudstjenestemusikken trenger både «de velprøvede og de mindre kjente for-

mer,» hevdet han. Men hvis nye komposisjoner skal «overbevise og lykkes», er det absolutt påkrevet at teologer, kirkemusikere og komponister er i stadig dialog. Liturgien og musikken betinger hverandre, sa biskop Homeyer og minnet om den oppvurdering av musikken som Konsilets liturgireform førte med seg. Musikkens oppgave i liturgien er å gi

forkynnelsen «beveget form» og gi «et levende uttrykk for troen.» Biskopen fremholdt at aldri før i Kirkens 2000 år lange historie har kirkemusikken hatt så store muligheter som i dag. Samtidig betegnet han musikken som «elementær livshjelp» også ut over liturgiens område. KNA

16

til dels operert som «spiss» på laget!

Bokhandelen har fra begynnelsen av vært «spesialforretning» – både lokalenes størrelse og den litt avsides beliggenhet i forhold til den store sentrumshandel tilsa det. En spesialforretning for religiøs og filosofisk litteratur og skjønnlitteratur med spesiell tilknytning til de verdier Kirken forvalter: Den lave takhøyde i Det gule hus er så avgjort omvendt proporsjonal med stedets åndelige horisont! Et raskt blikk over hyllemetrene – og man får med seg sentrale deler av verdens ånds- og kulturhistorie. Mange bøker er på originalsproget eller et av de store verdenssprog, og det av minst to gode grunner: Mange av dem foreligger ikke på norsk, og dertil er katolikker et multinasjonalt selskap.

«Religiøs og filosofisk litteratur» – det høres kanskje tungt og alvorlig ut, men selv alvorlige emner kan gi rom for smil og humør – ja, innimellom faktisk tjene på. I bokhandelens hyller finnes herlige representanter for det smilende alvor, fra angelsaksiske mestre som G. K. Chesterton og C. S. Lewis til våre hjemlige «patres» Rieber-Mohn og Pollestad – og statskirkens

Karl Hafstad.

Helt fra starten har bokhandelen vært mer enn navnet tilsier: Den har vært – og er det i dag i større grad enn noensinne – en velassortert åndsandel. Her er rosenkranser og krusifikser, helgenbilder og -medaljonger, ikoner og alterlys, dåpslys og røkelse, julekrybber og kunstkort; her svever Chagalls vekstløse mennesker ved siden av en vakker håndskåret kopi av Madonna fra Enebakk, ikonmaleren Rubljovs «lyseblå» oppstandelsesbilde henger ved siden av en traust Hellig Olav, og runde og rødkinnede barokkengler ved siden av strenge gotiske søyler og buer.

Og ikke å forglemme grammofonplatene! Bokhandelen har lenge hatt et renommé i vide kretser for sitt kresne utvalg av grammofonplater – fra gregorianikk og kirkemusikkens store – til originale blandinger av religiøs musikk og folkesang som Missa Creola og vår hjemlige Sondre Bratland. Blant kundene er både NRK og insittutene for musikkvitenskap i Oslo og Trondheim. «Det begynte med at søster Mathilde på Vor Frue Hospital spurte om jeg kunne skaffe en bestemt russisk plate,» minnes Kirsten Rydberg i 1975. «Jeg bestilte den, og så ble det flere. Så reiste jeg en sommer til

«Abstrakte bekymringer»

«Med personlig kontakt forsvarer fordommene,» sier Atle Grahl-Madsen, professor i jus og en av verdens fremste eksperter på fremmed- og flyktningerett. «Mange nordmenn er bekymret for hvordan det skal gå mennesker med et fremmed kulturmonster og et utseende som avviker fra det gjengse, og ikke minst deres barn, i et samfunn så

ensartet som det norske. Det er imidlertid interessant å se at «bekymringene» er abstrakte. De som får personlig kontakt med personer av fremmed opprinnelse, mister som regel sine fordommer.

For eksempel ser man ofte at arbeidskamerater, lærere og medstudenter, naboer og venner stiller opp for utlendinger hvis det er tale om avslag på oppholdstillatelse, utvisning eller ulike former for trakassier.» FRA NATIONEN

Heder til Graham Greene

Dronning Elisabeth har hedret forfatteren Graham Greene med «Order of Merit». Denne æresbevisning gis tradisjonelt bare til mennesker som har ydet det helt store innen kunst og vitenskap. Den er også «en av de få fullstendig upolitiske æresbevisninger», skriver *Catholic Herald*

Spania og fikk anledning til å sitte en uke og høre på plater i et større plateselskap der. Resultatet var flere kasser med folkemusikk til bokhandelen. Det tok ikke lang tid før elevene fra vår nabo, Kunst- og Håndverkskolen, oppdaget samlingen, og dermed begynte det å rulle av seg selv.»

En katolsk bokhandel, men økumenisk og vidtfavnende fra starten, og det faktisk i en grad som til tider har forbauset en del kunder. Kirsten Rydberg hadde sitt svar på eventuelle hevede øyenbryn i den anledning: «Da svarer jeg at katolsk, det betyr universell, det betyr åpenhet for det verdifulle i alle kulturer, verdsettelse av genuine menneskelige og religiøse verdier også utenfor den kristne kirke. Jo, dette arbeidet gir en gang i blant anledning til litt informasjon . . .»

Dagens butikksjef, Sidsel Aasrud, underskriver villig på at det ikke bare er «i blant» det er anledning til å gi litt informasjon og også «katolsk orientering» over disken: «Det jeg ser som min hovedoppgave, er å gi saklig informasjon om hva Den katolske kirke har å by på — det er drivkraften bak det jeg gjør. Litteratur, musikk og bildende kunst er også en del

av Kirkens liv og tradisjon. Det overveiende flertall av våre kunder er ikke-katolikker, og for mange av dem er det nok både lettere og mer uforpliktende å spørre seg litt fore her hos oss enn å henvende seg til en katolsk prest.»

Sidsel Aasrud har vært «Sidsel i bokhandelen» siden 1975. Da satte Kirsten Rydberg kursen sydover mot Assisi og det økumeniske «pensjonat» og studiesentrum Casa Papa Giovanni XXIII — og en jobb på si i senterets bokhandel og bibliotek. Sidsel kom sydfra, fra forretningsvirksomhet i Spania. Også hun bragte nyttig bagasje og egenart inn i jobben: Skuespillerbakgrunn, studier i litteratur og kunsthistorie, — en lesehest med hang til «filosofisk betente bøker», et menneske med miljøskapende evner av særklasse. Samtidig med at Sidsel overtok, ble eierforholdet overdradd til Oslo Katolske Bispedømme, og bokhandelen organisert som aksjeselskap.

Det var en tenåring i vekst hun overtok ansvaret for. «Når jeg nå — fra vårt deilige gule hus — tenker tilbake på årene i nr. 5, skjønner jeg ikke riktig hvordan vi fikk plass, bokhandelen og jeg. Visst var det lykkelige år, men bokstavelig

talt i trange kår: Jeg måtte rydde plass blant bokstablene til kaffekopp og matpakke. Her kommer både bøkene og våre andre skatter så meget bedre til sin rett.»

Til skattene hører «krybbe- og ikonrommet» i underetasjen, bokhandelens avdeling for fryd og glede. Her dyrkes julegleden uhemmet året rundt: Jesusbarn fra Tyskland, Italia og våre hjemlige «småsøstres» verksted smiler søtt uansett årstid og verdens skjeve gang; okser og esler tygger tålmodig i bakgrunnen mens Josef holder trofast vakt over det hele, og gjeterne passer sine skarer av fromme lam. Og på veggene lyser ikonene — Østkirkens gyldne bidrag til fromhet og meditasjon.

I dag er St. Olavs bokhandel langt fra noen «én-kvinne-bedrift», her er både en og to medhjelpere (les hjelpersker!) og flere til i høysesongen innunder jul. «Men jeg vil ikke legge skjul på at vi gjerne så flere kunder hos oss,» sier Sidsel. «Vi ligger malerisk og stille til, men det betyr også at vi ligger litt utenfor allfarvei. Skulle gjerne hatt et aldri så lite «krypinn» nærmere den store sentrumstrafikken, slik at flere ble oppmerksomme på

Så fattige er ingen – i Gambia! «For en nød og for en elendighet», sier Maryama Njie, og ser på oss med forskrekkede og vantro øyne, når vi forteller at i de skandinaviske landene er det mange som lever i store hus spesiallagd for gamle mennesker. Der dør de omgitt av fremmede, fjernt fra slekt og familie.

«En slik forferdelig og umenneskelig skjebne vil aldri hende meg», sier Maryama trygt. «Visst er folk flest fattige i Gambia, men så fattige er det ingen gambiere som er at de mangler ære, kjærlighet til familien og respekt for eldre mennesker.»

FRA ET INTERVJU I «FOLKEVETT»

Russiske anliggender på dagsordenen

Jesuitenes ordensgeneral, pater Hans Peter Kolvenbach, har opprettet en spesiell «delegasjon» innen ordenen for russiske anliggender. Leder for virksomheten er pater Bernard Groth som har arbeidet ved senteret for marxistiske studier ved Gregoriana-universitetet i Roma. CATHOLIC HERALD

18

Oppfordring fra paven:

EUROPA

vår eksistens eller fikk tid og anledning til å «snuse» litt på oss. Vi opplever nemlig stadig at nye folk som finner veien hit, blir så glade og overrasket over det de finner hos oss av litteratur og andre skatter – kanskje også av atmosfære i vårt lille, rare hus med karnapper og krinkler, fyllingsdører og messingbeslag. Og vi ser jo gjerne at flest mulig får del i den gleden.»

Bokhandelens lavloftede lokaler er sentrum og møteplass – vannpost? – for folk knyttet til andre katolske aktiviteter i og omkring Det gule hus: I den rommelige loftsetasjen holder St. Olav Forlag og Broens redaksjon til, over gården – eller ariet for å si det mer romersk – er Kateketisk Senters lokaler, og ved siden av krybbe-rommets okser og asener ligger St. Olavs redaksjon – uten at man nødvendigvis bør se noe symbolsk i det!

Åndslivet trives i Det gule hus i Akersveien – til tider slår det faktisk ut i full blomst. I hvert fall blomstrer himmelblå Betlehemstjerner utenfor den velassorterte åndshandels dør sommerstid. Kanskje ikke så rart – at det blomstrer: Der står jo kvinner bak!

Europa trenger en ny sjel og en ny bevissthet om seg selv og sine kristne røtter, skriver paven i et brev nylig til formennene i de europeiske bispekonferanser. Som mottrekk mot ateismen og likegyldigheten som brer seg i vår verdensdel, ber paven biskopene om å finne frem til en felles handlingsplan for ny evangelisering av den gamle verden, «en gjenkristning av selve kulturen som vår verdensdel sårt trenger til i dag.»

«Helt siden apostlenes dager har Europa vært av ganske spesiell betydning for Kirkens historie og for spredningen av Evangeliet til andre deler av verden,» skriver paven. «De vanskeligheter Europa opplever i dag, bør lede de kristne til å samle sine krefter, gjenoppdage sine røtter og gi nytt liv til de gamle verdier som i tidligere tider forenet vår verdensdel og gav næring til slik rik blomstring.»

Paven viser til at Europas kristne sivilisasjon har sine røtter «i to ærverdige tradisjoner som gjennom århundrene har utviklet sine klare særtrekk: Den latinske og den ortodokse tradisjon. De gir begge – hver på sin måte – uttrykk for den uuttømmelige rikdom som den ene åpenbarte sannhet innebærer.» Paven

beklager det brudd som skjedde mellom kirkene i øst og i vest, og hevder med styrke at «det er maktpåliggende å hele dette bruddet så snart råd er slik at enheten kan gjenopprettes. Nettopp fordi de to retninger er komplementære, er de – adskilt fra hverandre – ufullstendige. Møte og harmonisering mellom de to vil bety gjensidig berikelse og fullendelse: Sammen kan de gi en mer adekvat tolkning av 'det mysterium som har vært skjult fra tidenes og slektenes opphav, men som nå er åpenbart for hans hellige' (Kol. 1, 26).»

Paven tar – naturlig nok – også for seg den splittelse som Reformasjonen førte med seg, og gjentar – som så ofte før – at denne splittelse er en alvorlig hindring for forkynnelsen i verden i dag, og at også den må

Gledelige tall

I året som gikk, steg antallet prestevieler i den katolske kirke med 7,3% fremgår det av den pavelige årbok «Annuario pontificio» som nylig ble overrakt paven. Tallet på prestestudenter er også steget – her er stigningen på 4,2%. Det er 149 kardinaler i Kirken, og tallet på bispedømmer er 2446, en økning på seks. I alt 111 land har nå diplomatisk forbindelse med Vatikanet.

CATHOLIC HERALD

Medlem nr. 100.001.

Til vår store forbauselse fant vi nylig vår paves kontrafei på en av Dagbladets sportssider. Forklaringen var følgende:

En fotballklubb i Barcelona, visstnok verdens største, har innlemmet Johannes Paul II som medlem nr. 100.001. I Katalania-området skal denne klubben nå være blitt en samfunnsinstitusjon i særklasse, ifølge vår kilde, Dagbladet.

Skolestridigheter i Polen

Kirken i Polen og staten har råket ut i en ny konflikt. Polske myndigheter krever at lærerne skal undervise ungdom i samsvar med «et ateistisk program.» De polske biskopene har gått kraftig ut mot dette nye tiltak i de offentlige skolene.

CATHOLIC HERALD

TRENGER EVANGELIET

19

kunne overkommes. «Alle og enhver må derfor helhjertet støtte og søke å fremme økumenikken slik at enhetsbestrebelsene ikke stopper opp, men snarere får farten opp slik de mest ivrige sjeler – ledet av Den Hellige Ånd – lengter etter.» Nettopp fordi Europa er «splittelsenens hjemland», er det «Europas oppgave utrettelig å søke alle de midler som kan få slutt på splittelsen,» lyder pавens klare oppfordring.

Men der finnes også andre splittelser som krever innsats for enhet. Europa har fra langt tilbake i historien vært «kontinentet med de mange nasjonale samfunn, hvert med sine karakteristiske trekk, sin kultur og sitt språk,» skriver paven. Dette har ofte vært til hinder for samkvem og kommunikasjon – og har vært årsak til alvorlige spenninger og voldsbruk. Europas mangfold gjør kommunikasjon og dialog ekstra nødvendig, vi må lære om og av hverandre til gjensidig berikelse. Dette gjelder ganske særlig på det kirkelige plan «for her er den felles verdiarv så meget rikere og dypere. Samarbeid og utveksling av erfaring mellom de mange lokalkirker kan vise seg å være en viktig hjelp i den gjenkristning vår verdensdel så sårt

trenger til... Det annet Vatikanokonsils 'lære' er det mest nærliggende og autoritative utgangspunkt og referansepunkt for en harmonisk koordinering av en mer tidsmessig og virksom forkynnelse.»

Paven tar så for seg ateismen, som særlig i de siste århundrer har gjort sitt «for å utslette kristen tro og selve den religiøse følelse fra den europeiske bevissthet.» Ateismen har spredt seg i foruroligende grad, det gjelder både den vitenskapelige og den humanistiske ateisme, som begge – på ulik vis – støtter seg til fornuftens autoritet alene. Skal man kunne møte den store utfordring som den moderne ateisme representerer, må «vi gå sammen om en felles handlingsplan,» anbefaler paven.

»Det som det her dreier seg om, er en ny evangelisering, en kristning av selve kulturen.. vi må på ny 'så' de kristendommens frø som gav slik rik blomstring i tidligere tider.»

Det ligger altså mange gode grunner bak pавens oppfordring til ny – og fornyet – forkynnelse av Evangeliet i den gamle verden. Når det gjelder handlingsplanen for disse nye fremstøt, mener paven at bispekonferansene og særlig De europeiske bispekonferansers råd (CEEC) bør være de sentrale koordinerende organer. Han understreker at mange av de saker han tar opp i sitt brev, har stått på Rådets dagsorden i de siste par år, og at hans initiativ er sprunget ut av biskopenes «omsorg og engstelse for Europas folk.» Kris-

Boff får tale

Vatikanet har opphevet den «botferdige taushet» den påla frigjøringsteologen Leonardo Boff for 11 måneder siden: Boff har i denne tiden hatt forbud mot å publisere og uttale seg offentlig. I en kommentar sier pater Boff at han ser Vatikanets opphevelse som et «good will» tegn overfor den brasilianske bispekonferanse som har støttet ham.

Det var særlig Boffs kritiske bemerkninger til Kirkens hierarkiske struktur

Vatikanet reagerte på. Kardinal Aloisio Lorscheider av Fortaleza, som gjentatte ganger har appellert Boffs sak overfor paven, sier at Boff nå antagelig vil revidere sitt kirkesyn mer i retning av det offisielle syn på Kirken som hierarkisk struktur ledet av paven i samarbeid med biskopene. Formannen i den brasilianske bispekonferanse, biskop Ivo Lorscheider, sier at «Kirken i Brasil håper at Boff vil kunne yde konstruktive bidrag til det pastorale arbeid i landet.»

INTERNATIONAL HERALD TRIBUNE

Nytt dokument om frigjøringsteologien

Det har lenge vært kjent at Vatikanet har forberedt en ny uttalelse om frigjøringsteologien – et utfyllende og klargjørende dokument i tillegg til den «Instruks om visse sider ved frigjøringsteologien» Troskongregasjonen sendte ut i 1984. Et forhåndsreferat av det nye dokumentet ble for kort tid siden sendt Kirkens biskoper, og idet St. Olav går i trykken, foreligger også den fulle teksten.

20

tendommens fremtid i Europa står overfor alvorlige og påtrengende problemer – «en ny fase i vår verdensdels historie er begynt. De dyptgripende og komplekse forandringer – av kulturell, politisk, etisk og åndelig art – som har gitt det sammensatte Europa et nytt

ansikt, må 'imøtegås' av en forkynnelse som på overbevisende måte makter å formidle frelsens tidløse budskap til vår tids mennesker. Europa trenger en ny sjel og en ny bevissthet om seg selv. Problemene er store, men den Åndens kraft vi kristne setter vår lit til, er

større enn all motstand,» skriver paven.

Han avslutter sitt brev med å be om Guds rike velsignelse for biskopene og de troende de er satt til å lede, og han ber Europas tre vernehelgener – Benedikt, Kyrill og Methodios – om å gå i forbønn hos Gud.

Så sterk vil lengselen bli

Troens hår i øst og vest står sentralt i eksilrusserinnen Tatjana Goritschewas forfatterskap (se St. Olav nr. 2–86). Hun er født i Leningrad i 1947, studerte filosofi og radioteknikk, 26 år gammel ble hun kristen og fikk fast forankring i den ortodokse kirke. Hennes kristne engasjement stilte henne utenfor det gode sovjetborgerskap, men innenfor et nytt, livgivende fellesskap hvor «vi innrettet våre liv etter den himmelske festkalender».

Etter stadige arrestasjoner og forhør fikk hun i 1980 valget mellom fengsel og utvisning. Hennes skriftefar rådet henne til å velge utvisning: Hennes kall var ikke å tie i et fengsel, men å tale. Nedenstående lille utdrag er hentet fra hennes siste bok «Die Kraft christlicher Torheit» (Herder 1985) hvor hun bl.a. gjør opp et slags regnskap over sine erfaringer i øst og vest.

Hvor mange sympatiske, velvillige og gode mennesker finnes det ikke rundt omkring (i Vesten)! Ingen grovhet, ingen nervøsitet – man ser at Vestens sivilisasjon har gått i humanismens skole. Og hvilken kjærlighet til fjerne land og kulturer,

hvilken innsats for å forstå og hjelpe! Kanskje er det bare Europa som er i stand til å ha en slik aktelse for det som er annerledes, bare Europa er ekstremt selvkritisk og åpen for dialog. Og hvilken omsorg finner man ikke for andre mennesker og for det øvrige skaperverk, for dyr og planter. Og hvor megen medfølelse er det ikke i hjertene, hvor villig vedgår man ikke sine egne feil! Og alle pengeinnsamlingene! Til den tredje verden, til de trengende i vår forfulgte kirke. . . . takket være hjelp fra dere, vestlige brødre og søstre, holder vi ut!

Og likevel. . . Ved nærmere ettertanke melder spørsmålet seg: Hvilken kirke og hvilke kristne må man redde?

Det er beskjæmmende at det kristne Europa er rikere enn alle land og kontinenter, ja, enn hele den ikke-kristne verden. Europa har vennet seg til sin rikdom og evner hverken å skille seg av med den eller glede seg over den.

Minner ikke mange av pengegavene om gammeldags avlat hvor man kjøpte seg fri fra samvittighetskvaler

og bevarte sin sjelekomfort? En katolsk dame sa for en tid siden til meg: «Før skiftet jeg klær tre ganger om dagen, men nå gjør jeg det bare én gang; vi har bestemt oss for å leve asketisk.»

Gud ser også slike «ofre» og lar heller ikke dem være uten lønn. Men når tusener på tusener i dag forlater Kirken, bør man da ikke være litt mer betingelsesløs og skånselløs overfor seg selv? «Den som vil slutte seg til meg, han må gi avkall på sitt eget, ta opp sitt kors og følge meg,» (Mk. 8,34) – disse Herrens ord gjelder ikke bare for noen få utvalgte helter, de gjelder for alle kristne. Er ikke tiden inne for en kristen maksimalisme?

Jeg er overbevist om at Den Hellige Ånd en gang vil vise Vestens kirke sin styrke – klart og overbevisende – slik han har gjort hos oss i Russland. Da blir det å gi avkall på denne verdens goder ikke noe plagsomt, men en helt naturlig ting som går av seg selv og ganske ubemerket. Så sterk vil lengselen etter forløsning bli.

Det nye dokumentet avviser klassekamp og revolusjon som midler til å oppnå en rettferdigere verden, og understreker at bare indre omvendelse og syndserkjennelse kan gi grunnlag for varige strukturendringer i samfunnet. Både «individualismen» og «kollektivismen» avvises: Nøkkelordene i katolsk sosiallære skal fortsatt være «solidaritet» og «subsidiaritet.» Dokumentet understreker sterkt Kirkens prioritering av og solidaritet med de fattige og undertrykte.

Hjelp til jordskjelvrammede

Den katolske hjelpeorganisasjonen CARITAS INTERNATIONALIS, som har kontorer i 123 land, koordinerer innsats for sultende, katastroferammede, flyktninger og andre nødlidende.

På jevnlig samarbeidsmøter, prioriteres de ulike hjelpeprogrammer, og ansvar for gjennomføring av de enkelte prosjekter blir fordelt.

På siste møte i Roma ble det klarlagt at Caritas Norge og Caritas Italia skal ha særlig ansvar for gjenoppbyggingsprosjekter etter jordskjelvkatastrofen i Mexico sist år.

Enhver oppfordres til å støtte dette arbeidet ved å sende et bidrag til CARITAS NORGE, postgiro 2 02 08 81 – bankgiro 1609 04 21569, merket MEXICO.

Gunnel Vallquist: I samme ånd

21

«Som skapt til bruk for nåtidige pilegrimer – som i T-banen eller på en benk i parken vil fordype seg i styrkende kilder». Det er Gunnel Vallquists krakteristikk av et tekstutvalg som spenner fra kirkefedrene til fjortenhundretallet. Hun presenterer her svenske utgaver av klassiske representanter for «det indre livets vei». Et fromhetsliv som tør være sørgelig lite kjent også her til lands. En åndelig vitamin-tilførsel som vi saktens kunne trenge! – «Mystikkens veier i øst som i vest leder mot samme sentrum,» lyder Gunnel Vallquists konklusjon.

Etter en lang sentrifugal periode har de religiøse strømningene i de vestlige land vendt inn mot sentrum. Aktiviteten trenger et feste i kontemplanjon dersom ikke åndens krefter skal tørke ut. Man har oppdaget en stor ubrukt kapital i østkirkens klassikere, som har holdt seg levende i den ortodokse del av kristenheten, og som også ligger til grunn for den spiritualitet som har utviklet seg i de vestlige land. Det handler altså for en stor del om gjenoppdagelse av egne kilder.

Allerede i 1960 fikk vi i Sverige den kanskje beste innledningen til østkirkens fromhetsliv: Den russiske pilegrims beretninger med en innledning av Tito Coliander, som i lang

tid har vært østkirkens praktisk talt eneste stemme her i Norden. I senere år har det tapre lille forlaget Artos i Storuman gått inn for utgivelse av mystikkens klassikere, deriblant den helt vidunderlige ørkenfedrenes tankespråk oversatt av Per Beskow. Og nå har Proprius forlag – som i sin produksjon alltid har gitt det åndelige bred plass – kommet med den kanskje viktigste titlen av alle: *Filokalia*. Det var nettopp i dette verket den russiske pilegrim hentet sin næring: En samling klassiske åndelige tekster fra kirkefedrene fram til fjortenhundretallet, – meget utbredt i den ortodokse verden. De handler alle om «hertets bønn», hva den innebærer og hvordan den

kan utføres. Den fullstendige samling er meget omfangsrik, men her har *Sten Rodhe* med fin innsikt gjort et første lite utvalg tekster som han har gitt en velformet svensk språkdrakt, og utstyrt med en fortreffelig innledning. Resultatet er blitt en utsøkt liten bok i lommeformat, som skapt til bruk for nåtidige «pilegrimer», som i T-banen eller på en benk i parken vil fordype seg i styrkende kilder.

Mystikkens veier i øst som i vest leder mot samme sentrum, og begge tradisjoner må ikke betraktes som motsetninger, men som en komplettering av hverandre – over lange strekninger identiske. Her hjemme i Sverige finnes også en gylden tråd av sammenheng med den store tradisjonen, som regel skjult for de fleste. Av og til dukker innslaget opp i den svenske kulturveven, som noe de fleste står fremmede overfor, men der noen kjenner seg igjen.

Et slikt fenomen var den gruppe mennesker som i begynnelsen av vårt århundre samlet seg i «Gamla Stan» omkring «den mystiske lykttåndaren» Carl Flodberg. Ett av navnene i denne gruppen var Hjalmar Ekström, Vilhelm Ekelunds venn, hvis brevsam-

TRENGER DU TRYKKSAKER?

Kontakt

SATS + PASTE A/S

Prof. Birkelandsv. 24 c, 1081 Oslo 10
Tlf.: (02) 30 04 16 – 30 84 53

MALERMESTER
utfører allslags maler- og tapetserarbeider

GEORG OG OTTO FOERSTER

Tlf.: 15 54 26/15 56 06

GUSTAV BØHM & SØN A/S

Bakeri og Konditori

Drammen
Tlf. (03) 83 42 80

22

ling «Den för dolda verkstaden» i senere år er utgitt i flere opplag, og som blant annet er blitt gjenstand for en avhandling. Den anonyme utgiveren av denne brevsamling – selv en av kretsens senere ankomende medlemmer, – heter *Ulrika Ljungman*. Hun har nå – på Artos forlag – publisert noen biografier og brev fra Flodbergkretsen under tittelen «*Gud – och intet mer.*» Her møter man fire navn: Carl Flodberg, Henrik Schager, Linnea Hofgren og Hjalmar Ekstrøm, men flere kommer til under fremstillingens gang. Det er interessant og verdifull

lesning. Man ser hvordan disse mennesker har funnet fram til representater for «det indre livets vei» både innen den katolske og de reformerte kirkene, – sjelden lest i Sverige. Det sentrale motivet i deres fromhetsliv var den indre nød og fattigdom som leder til åndelig frihet og glede gjennom forsakelse. De visste av erfaring at det ikke finnes noen ekte mystikk som ikke er bygd på det de gamle kalte askese. De samlet også et utsøkt bibliotek som nå finnes på Sigtunastiftelsens Refugium, et sentrum for retretter og meditasjon.

Det finnes tydeligvis et arkiv med brev og dagboksopptegnelser hvor Ulrika Ljungman har gjort sitt utvalg. Her kunne man ha ønsket mer fullstendige opplysninger. To ytterligere ønsker: En mere nøyaktig korrekturlesning, – og at man kunne slippe ordet *mystikk* som adjektiv («den mystiske lyktändaren»). Det er en uvelkommen språklig nydannelse som har begynt å dukke opp her og der. Meget bedre er det å gi ordet *mystikk* tilbake dets rette betydning ved å la det bli et velkjent begrep. Til dette bidrar så gode bøker som denne. ●

Amnesty 25 år

Den 28. mai 1961 besto Amnesty International av en person, Peter Benenson. En måned senere var flere tusen med. Etter ti år hadde organisasjonen ca. hundre tusen medlemmer, i dag over en halv million. Samtidig vokser Amnesty i «bredden» og er i ferd med å bli en global bevegelse med nasjonale seksjoner i 45 land og medlemmer i 150 land . . .

Da menneskerettighetserklæringen ble vedtatt i 1948, sto man praktisk talt uten noe apparat til å sørge for at Erklæringen ble respektert. Det tok svært lang tid før arbeidet med å bygge opp et slikt apparat egentlig kom i gang, og det er et faktum at det apparatet vi i dag har, hovedsakelig er bygget opp av frivillige organisasjoner som Amnesty. De siste 25 årene har her vært av avgjørende betydning. La oss ta det helt konkret: Du er far. Eller mor. Din datter er

nettopp arrestert fordi hun har delt ut løpesedler i byen. Nå er hun tatt med til en politistasjon der tortur foregår systematisk. Ditt desperate spørsmål er: Hvor skal jeg henvende meg for å få hjelp. I 1960 er svaret: Du vet ikke noen å gå til. I 1986 er svaret: Det fins advokater, religiøse ledere, fagforeningsledere, internasjonale solidaritetsbevegelser osv. som engasjerer seg for menneskerettighetene, og som står klare til å hjelpe det. Og det fins en organisasjon som heter Amnesty International. Du har hørt om den, men aner ikke adressen. Likevel skriver du ned hva som har hendt, og putter brevet i en konvolutt.

Og så skjer det: Den adresseløse konvolutt passerer fra hånd til hånd og ankommer snart i London, 1. Easton Street. Amnestyapparatet er i gang. En etterforsker får saken og prøver å finne bekestelse på meldingen. Snart begyn-

ner telexen å tikke rundt om i Amnestys nasjonale seksjoner, og etter noen dager begynner de første telegrammene og brevene å komme til politistasjonen der din datter fremdeles er under forhør. De kommer fra hele verden. Fra Nederland, fra Tobago, fra Japan, fra Senegal, fra Spania og fra Norge. Og kravet er det samme fra alle: Stopp torturen. Løslat fangen.

Hva har vi oppnådd på 25 år? Svaret er meget konkret: For 25 år siden fantes ikke dette apparatet. Idag fins det. Og tusenvis av mennesker kan bevitne at for dem var dette apparatet selve skillet mellom liv og død.

FRA AMNESTY NYTT

P.S. 1985 ble et rekordår for Norsk Awdelings adopsjonsarbeid: 103 norsk-adopterte fanger ble sluppet fri, og det er første gang vi har nådd over 100 frigivelser i løpet av et enkelt år.

BEGRAVELSESBYRÅET

TS Jacobsen & Søn

Ullevålsvn. 1

TELEFON * 20 79 05

Alltid telefonvakt

A / S NORSKE SHELL

Leverandør av oljeprodukter til de fleste katolske institusjoner.

BESTILLING: (02) 19 12 00 - SERVICE (02) 19 12 20

Liturgisk kalender

Gudstjenester

23

			Dialogmesse	Høymesse		
APRIL	22. Ferial. Ap. gj. 11, 19–26. Joh. 10, 22–30.	Arendal St. Franciskus kirke	Tyholmen Tlf. 22 209	lørd. : 18.30 sønd. : 8.00	11.00	
	23. Georg, martyr, Ap. gj. 12, 24–13, 5a. Joh. 12, 44–50.	Asker og Bærum Mariakirken Eikeli katolske kirke	Nyveien 17, Stabekk Tlf. 53 77 35 Veståsen 18 Tlf. 24 25 69	lørd. : 17.45 sønd. : 9.15	10.45 10.30	
	24. Ferial el. Fidelis av Sigmaringen, prest og martyr. Ap. gj. 13, 13–25. Joh. 13, 16–20.	Bergen St. Pauls kirke Vår Frue Kirke	Christiesgt. 16 Tlf. 32 54 10 Helleveien	lørd. : 19.00 sønd. : 9.00 9.30	11.00	
	25. Markus, evangelist. 1. Pet. 5,5b–14. Mk. 16, 15–20.	Bodø St. Eysteins kirke	Hernesvn. 22 Tlf. 21 783	lørd. : 19.00 sønd. :	11.00	
	26. Ferial. Ap. gj. 13, 44–52. Joh. 14, 7–14.	Drammen St. Laurentius kirke	Cappelensgt. 1 Tlf. 83 20 19	lørd. : 13.00 sønd. : 9.00	11.00	
	27. 5. søndag i Påsken. Ap. gj. 14, 20b–26. Joh. Åp. 21, 1–5a. Joh. 13, 31–33a, 34–35.	Fredrikstad St. Birgitta kirke	Kongensgt. 9 Tlf. 11 438	9.00	11.00	
	28. Ferial el. Peter Chanel, prest og martyr. Ap. gj. 14, 5–18. Joh. 14, 21–26.	Messe lørdag kl. 19.00 unntatt når intensivundervisning: kl. 12.30.				
	29. Katarina av Siena, jomfru og kirkelærer. Ap. gj. 14, 19–28. Joh. 14, 27–31a.	Halden St. Peters kirke	Kristian V's pl. 1 Tlf. 81 168	9.00	10.45	
	30. Ferial el. Pius V., pave. Ap. gj. 15, 1–6. Joh. 15, 1–8.	Hamar St. Torfinns kirke	Torvgt. 113 Tlf. 23 751	lørd. : 18.00 sønd. :	11.00	
	MAI	1. Den hellige Josef, arbeideren. 1. Mos. 1, 26–2, 3. Mt. 13, 54–58.	Hammerfest St. Mikael kirke	Salsgt. 52 Tlf. 11 447	19.00	11.00
		2. Athanasius, biskop, kirkelærer. Ap. gj. 15, 22–31. Joh. 15, 12–17.	Harstad St. Sunniva kirke	Skolegt. 4 Tlf. 61 501	lørd. : 17.00 sønd. :	10.30
		3. Filip og Jacob, apostler. 1. Kor. 15, 1–8. Joh. 14, 6–14.	Haugesund St. Josefs kirke	Haraldsgt. 21 Tlf. 23 195		11.00
		4. 6. søndag i Påsken. Ap. gj. 15, 1–2, 22–29. Joh. Åp. 21, 10–14, 22–23. Joh. 14, 23–29.	Hønefoss St. Theresias kirke	Vesterngt. 5 Tlf. 22 381		11.00
		5. Ferial. Ap. gj. 16, 11–15. Joh. 15, 26–16, 4.	Kristiansand S. St. Ansgar kirke	Kirkegt. 3 Tlf. 24 225	lørd. : 13.00 sønd. : 9.30	11.00
		6. Ferial. Ap. gj. 16, 22–34. Joh. 16, 5b–11.	Kristiansund N. St. Eysteins kirke	Flintegt. 5 Tlf. 72 779		11.00
		7. Ferial. Ap. gj. 17, 15. 22–18. Joh. 16, 12–15.	Levanger St. Torfinns kirke og St. Eysteins sykehjem	Jernbanegt. 29 Tlf. 81 856 Tlf. 81 855		11.00
		8. Kristi Himmelfart. Ap. gj. 1, 1–11. Efes. 1, 17–23. Luk. 24, 46–53.	Lillehammer Mariakirken	Weidemannsgt. 3A Tlf. 52 550	sønd. :	18.00

R. I. P.

Vår kjære

SØSTER MECHTILDE KOCK

døde i Oslo den 07.03.86

i en alder av 78 år

eller 54 års klosterliv.

Vi anbefaler vår

avdøde medsøster

til de troendes forbønn.

ST. JOSEPHSØSTRENE

Herre, til deg tar jeg min tilflukt
la meg ikke bli til skamme i evighet,
frels meg ved din rettferd.

Jeg overgir min ånd i dine hender.

Du forløser meg, Herre, du trofaste Gud.

Fra Salme 30 (31)

24 Liturgisk kalender Gudstjenester

		Dialogmesse	Høymesse
9. Ferial. Ap. gj. 18, 9–18. Joh. 16, 20–23a.	Lillestrøm St. Magnus kirke	Romeriksgt. 1 Tlf. 71 28 85	9.00 10.30
10. Ferial. Ap. gj. 18, 23–28. Joh. 16, 23b–28.	Molde St. Sunniva kirke	Parkvn. 25 Tlf. 51 467	11.00
11. 7. søndag i Påsken. Ap. gj. 7, 55–60. Joh. Ap. 22, 12–14, 16–17, 20. Joh. 17, 20–26.	Moss St. Mikael's kapell	Ryggevn. 24 Tlf. 51 038	17.00
12. Ferial el. Nereus og Achilleus, el. Pancratius, martyrer. Ap. gj. 19, 1–8, Joh. 16, 29–33.	Narvik Kristi Kongekirke	Håreksgt. 82	18.30
13. Ferial. Ap. gj. 20, 17–27. Joh. 17, 1–11a.	Oslo St. Olav domkirke	Akersvn. 1 Tlf. 20 72 26	lørd. : 19.00 sønd. : 9.30 11.00
14. Mattias, apostel. Ap. gj. 1, 15–17. Joh. 15–9–17.	St. Hallvard kirke	Enerhauggt. 4 Tlf. 67 23 83	19.00 8.35 11.00
15. Ferial. Ap. gj. 22, 23–30, 6–11. Joh. 17, 20–26. Hallvard, martyr.	St. Dominikus kirke	Neuberggt. 15 Tlf. 43 07 71	9.00 11.00 18.30
16. Ferial. Ap. gj. 25, 13b–21. Joh. 21, 15–19.	Jesu Hjerte kapell	Ullernchausséen 52 Tlf. 50 91 91	9.00
17. Ferial. Ap. gj. 28, 16–20. Joh. 21, 20–25.	Grefsen kapell	Glads vei 23 Tlf. 15 38 90	9.00 11.00
PINSE	Lunden kloster	Øvre Lunden 5 Tlf. 64 18 20	lørd. : 18.00 sønd. : 10.00
17. Vigiliemesse. 1. Mos. 11, 1–9 el. 2. Mos. 19, 3–8a el. Esek. 37, 1–14 el. Joel, 2, 28–32. Rom. 8, 22–27. Joh. 7, 37–39.	Porsgrunn Vår Frue kirke	Sverresgt. 26 Tlf. 50 793	lørd. : 18.00 sønd. : 11.00
18. Pinsedag. Ap. gj. 2, 1–11. 1. Kor. 12, 3b–7. el. Rom. 8, 8–17. Joh. 20, 19–23 el. Joh. 14, 15–16, 23b–26.	Stavanger St. Svithun kirke	Dronningensgt. 8 Tlf. 52 55 34	8.30 11.00 9.30 18.00
TEMPUS PER ANNUM	Stord	Hl. Ånds Kapell, Skyttarhaugson. 12 Høymesse hver 2. søndag kl. 11. Nærmere opplysninger: tlf. (054) 11 230	
19. Ferial. Jac. 3, 13–18. Mk. 9, 14–29.	Tromsø Vår Frue kirke	Storgt. 94 Tlf. 84 277	lørd. : 19.00 sønd. : 11.00
20. Ferial el. Bernardin av Siena. Jac. 4, 1–10, Mk. 9, 30–37.	Trondheim St. Olavs kirke	Prinsensgt. 2a2 Tlf. 52 12 14	9.00 11.00
21. Ferial. Jac. 4, 13–17. Mk. 9, 38–40.	Tønsberg St. Olav kirke	Sandefjordsgt. 1 Tlf. 11 949	11.00
22. Ferial. Jac. 5, 1–6. Mk. 9, 41–50.	Voss	Finnesvegen 57	Etter avtale
23. Ferial. Jac. 5, 9–12. Mk. 10, 1–12.	St. Olavs kapell	Tlf. 51 25 10	
24. Ferial el. Jomfru Marias lørdagsmesse. Jac. 5, 13–20. Mk. 10, 13–16.	Ålesund Vår Frue kirke	Nørvesund Tlf. 37 558	lørd. : 17.00 sønd. : 8.30 11.00

Neste nummer utgis 16. mai. Signerte artikler står for forfatterens egen regning.

Ansvarhavende redaktør: Unni Klepper Joynt

Redaksjon og ekspedisjon:

Akersveien 14, 0177 Oslo 1, Tlf. 20 72 48

Medarbeidere:

Liv Greni

Kjell Arild Pollestad o.p.

Albert Raulin o.p.

Knut W. Ruyter o.f.m.

Gunnel Vallquist

Abonnement kr. 140,- pr. år.

Utenfor Skandinavia kr. 160,-.

Annonser 19 dager før utgivelsesdagen.

Bankgiro 6022.20.13073. Postgiro 2 04 64 80

**ST.
OLAV**

BOKHANDEL

Akersveien 14, 0177 Oslo 1
Telefon: (02) 20 72 48

Gaven til konfirmanten i år:

MESSEBOKEN ib. kr. 270,-
plast kr. 196,- eller:
I Ditt nærvær. En bønnebok
for ungdom, kr. 52,-.

Det Nye Testamente med
fargebilder, kr. 120,-.

Frans av Assisi. En profet for
vår tid. Kr. 38,-.
og stort utvalg i andre
gavebøker
kors
ikoner
plater og kassetter

Filokalia – Hjærtats bøn,
kr. 40,-.

Teresa av Avila:

Klosterstiftelserna,

kr. 120,-

se anmeldelse på side 8 ved
Jo Gjessing.

A. Ljungman: Gud – och intet
mer –

se anmeldelse på side 21
ved Gunnel Vallquist.

Bøkene kan kjøpes hos oss.

mandag-fredag: 9.30–16.30

torsdag: 9.30–17.30

lørdag: 9.30–13.

*ST. PAUL MENIGHETSSKOLE er en katolsk
grunnskole med en klasse på hvert trinn, 1. – 10. klasse.
I tilknytning til skolen drives førskole og fritidshjem.
Skolen drives i henhold til «privatskoleloven».*

LEDIGE STILLINGER FRA AUGUST 1986.

En inspektørstilling (vikariat) og noen undervisningsstillinger
(oppsigelig/midlert. og vikariat) vil bli ledig fra høsten 1986. Det er
også behov for en pedagog på fritidshjemmet og førskolen. Fag som
må dekkes er norsk, matematikk og musikk. Det er også behov for en
sosialpedagog.

Nærmere opplysninger og søknads-skjema fåes ved henvendelse
snarest til:

St. Paul skole, Nygårdsgaten 114 A, 5000 BERGEN, Tlf. (05) 32 28 80

JAN SCHUMACHER:

**KIRKE-
FROMHET?**

PEISESTUA, KATARINAHJEMMET,
MAJORSTUVEGEN 21B, OSLO,
TORSDAG 22. MAI
KL. 19.30.

ARR.: FELLOWSHIP
OF ST. ALBAN & ST. SERGIUS.

ALLE HJERTELIG
VELKOMMEN!

Allslags snekkerarbeid utføres

REIDAR MYRVOLD & SØN

Brannvaktvn. 5, Oslo 4

Tlf. 15 34 82

**RENÉ OG
HÉLÉNE BIRKELAND**

Tannleger

Bygdø Allé 58 B - Oslo 2

Tlf. 44 86 13

FORBIFORSIKRINGSSELSKAPET LIVSFORSIKRINGSSELSKAPET
VESTA HYGEA

MED TANKE PÅ FREMTIDEN

Blikk på tiden

Stadig flere katolikker

Den katolske kirke er nå det nest største kirkesamfunn i Norge utenfor statskirken. I 1945 var det bare ca. 3000 katolikker i Norge. I 1985 var tallet steget til nærmere 20 000, det vil si nesten en syvdobling på førti år. Fremdeles er det dobbelt så mange pinsevenner som katolikker her i landet, men mens de førstnevnte går tilbake, øker de sistnevnte mest. Dersom utviklingen fortsetter i samme tempo, vil den katolske kirke ved årtusenskiftet være landets største frikirkelige samfunn. Dette er ikke noe særnorsk fenomen. Vi finner en lignende utvikling i hele det tradisjonelt protestantiske Nord-Europa, ikke minst i Storbritania og Sverige. På de britiske øyer er det noe sånt som 50 millioner anglikanere og 5 millioner katolikker, men på en vanlig søndag finner man langt flere katolikker enn anglikanere i kirkebenkene – i absolutte tall. I England er der hvert år et stort antall konversjoner, og i fjor kunne vi lese om en hel menighet som fulgte sin sogneprest over til den katolske kirke. Flere anglikanske klostre har også kollektivt vendt tilbake til Moderkirken. I Sverige har der likeledes vært en rekke konversjoner blant lutherske prester.

Det er allikevel ingen grunn til triumfalisme på katolsk hold. Den katolske kirke hjemseskes av mange av de samme krisefenomener som andre kirkesamfunn. Avkristningen brer seg også i tradisjonelt katolske land, hvor kirkesøkningen til dels har sunket katastrofalt, og hvor det er problemer med rekruttering både til prestgjerning og klosterliv. Selv om antallet katolikker øker i verden, er det innad i kirken en enda sterkere økning av antallet lunkne katolikker, som

forsømmer både søndagsmesse og skriftestol, og benytter Kirken utelukkende som en leverandør av høytidelighet ved spesielle anledninger.

Etter denne triste parentes er jeg så kommet til mitt egentlige spørsmål: Hvorfor øker katolikkene mest blant kirkesamfunnene her til lands? Den katolske kirke driver jo ingen misjonsvirksomhet, og de som ønsker å bli katolikker, må først gå minst ett år til regelmessig undervisning, og deretter søke biskopen om tillatelse til å bli opptatt i den katolske kirke. Det hele er langsomt og omstendelig, og en del utålmodige sjeler er da også blitt fornærmet over at Kirken ikke straks jubler over deres velviljige interesse. Det klages ofte i andre kirkesamfunn over at dørterskelen er for høy. Den katolske kirkes dørterskel er så høy at den virker tiltrekkende på mange. Den gir mulighet for oppbrudd, for omvendelse, for overgang til noe helt annet. Dermed griper en konversjon til den katolske kirke også dypere inn i den enkeltes identitet enn for eksempel en innmeldelse i Den Evangelisk-Lutherske Frikirke. Fellesskapsfølelsen blir da også tilsvarende sterkere.

Det må likevel tilføyes at det ikke er antallet konversjoner som skaper den sterke veksten i den katolske kirke i Norge. Den skyldes først og fremst innvandring, og representerer derfor en stor pastoral og menneskelig utfordring for våre prester og menigheter. For mange flyktninger og fremmedarbeidere er Kirken det eneste kjente i et ellers ukjent land. Det gjelder for eksempel de mange som i de senere år er kommet fra Polen, og det gjelder i enda høyere grad de vietnamesiske båtflyktninger, hvorav mer enn tredjeparten er katolikker. For en tid siden sendte fjernsynet et program om vietnamesernes liv i en liten norsk by, og det

var ganske symptomatisk at det ikke ble sagt et ord om byens katolske menighet. I et land hvor alt er fremmed, er messen ofte det eneste tilknytningspunkt til det kjente og kjære fra fortiden. I mang en liten norsk katolsk menighet blir gudstjenesten beriket med vietnamesiske sanger, hvor flyktningene får uttrykke sin tro og leve ut noe av sin store hjemlengsel. I Lillestrøm menighet er det under ledelse av Kari Mette Eidem gjort et banebrytende arbeide når det gjelder å kartlegge, studere og avhjelpe innvandrernes menneskelige problemer og behov. Den største utfordring den katolske kirke i Norge står overfor idag er å kunne skape et virkelig fellesskap og åndelig hjem for alle de fremmede, samtidig som den bevarer sin hårdt tilkjempede norske identitet. I lange tider ble den katolske kirke her til lands betraktet som en utenlandsk sekt, og ofte med rette. Etter krigen har dette forandret seg, og i dag er det ingen overdrivelse å si at den katolske kirke er en del av den norske virkelighet. Det må den forbli, for først da kan den også hjelpe mange av våre innvandrere til å finne seg til rette i det fremmede.

Takket være massemedier og stor reisevirksomhet er også mange av de tradisjonelle norske fordommer mot katolisismen i ferd med å forsvinne. I dagens internasjonaliserte verden er det blitt umulig å hevde at den eneste saliggjørende tro finnes i Nord-Europa og Nord-Amerika. I Norge er det lutherdommen som er «katolsk» – det vil si alminnelig, mens katolisismen er «sektersk» – det vil si at den representerer et særstandpunkt. I global sammenheng er det omvendt. Det er over ti ganger så mange katolikker som lutheranere. Men så er der også langt flere utlendinger enn nordmenn i verden.

Pater Hilarion